

MISJONSHØYSKOLEN

VALGET OM Å REISE ELLER BLI:
EN KVALITATIV UNDERSØKELSE OM UNGE KRISTNES
MISJONSMOTIVASJON

MASTEROPPGAVE I GLOBALE STUDIER
30-MATH

av
INGEBORG MARIE ALFSVÅG

STAVANGER
MAI 2011

Innholdsfortegnesle

Forkortelser	4
Kapittel 1	
INTRODUKSJON	5
Problemstilling	5
Hvordan jeg har gått fram.....	5
Metode.....	6
Presentasjon av litteratur	6
Presentasjon av intervjuundersøkelse.....	8
Informantene.....	8
Intervjuene	9
Utfordringer ved intervjuundersøkelser.....	10
Etiske vurderinger.....	10
Min rolle som forsker	11
De skjeve data.....	11
Tvetydige begreper	12
Oppsummering	13
Kapittel 2	
HISTORISK KONTEKST.....	15
Misjonsmotivasjonens historie.....	15
Kallet avgjorde	15
Større valgfrihet.....	17
Modernitet og post-modernitet.....	18
Kjernetema.....	20
Forandring.....	20
Individ.....	24
Autoritet.....	28
Økt kompleksitet.....	31
Oppsummering	33
Kapittel 3	
RESULTAT AV INTERVJUENE.....	34
Overblikk over informantene	34

Bakgrunn	34
Inndeling i grupper	35
Kjennskap til misjon.....	36
Gruppe A.....	36
Gruppe B.....	37
Gruppe C.....	38
Oppsummering	38
Motivasjon.....	39
Gruppe A.....	40
Motivasjon for å bli i Norge.....	40
Hvorfor ikke utlandet? Hva kunne gjort at du dro ut?	40
Gruppe B.....	42
Motivasjon for å reise ut	42
Hva gjør det vanskelig?	43
Gruppe C.....	44
Hva gjør at de har lyst til å dra, hva skal til?	44
Hva gjør dem usikre? Hva hindrer i å reise?	45
Oppsummering	47
Kallstanke.....	48
Gruppe A.....	48
Gruppe B.....	50
Gruppe C.....	52
Oppsummering	54
Tanker om framtid.....	55
Sammendrag.....	57
Kapittel 4	
Å REISE ELLER IKKE REISE.....	60
Motivasjon.....	60
Hva skaper usikkerhet?	61
Kallsforståelsen	61
Uforutsigbarhet.....	62
Problematisering av misjon	63
Tilknytning til kjent og kjært.....	63
Konklusjon	64

Avsluttende utblikk.....	66
Bibliografi.....	67

Forkortelser

DTS	Disippel Trening Skole
MHS	Misjonshøyskolen
NLM	Norsk Luthersk Misjonssamband
NMS	Det Norske Misjonsselskap
NMSU	Det Norske Misjonsselskap barne- og ungdomsorganisasjon
TMF	Ten Misjons Festivalen
UIO	Ungdom i Oppdrag

Kapittel 1

INTRODUKSJON

I Norge har kallet hatt en viktig plass i misjonsbevegelsen. For de første norske misjonærene var en kallsopplevelse helt avgjørende for å reise ut som misjonær, og ble sett som et naturlig kriterium for om man i det hele tatt kunne tenke tanken på å krysse landegrenser for å forkynne evangeliet.

I dag er det ikke like opplagt hva som skal til for at å reise ut som misjonær. Kallskriteriet har ikke lenger samme plass. Det å reise ut som misjonær er ikke lenger forbeholdt noen utvalgte, nå er det slik at de som ønsker å reise ut kan gjøre det. Men dermed blir det ikke like opplagt lenger hva som skal til for at en skal reise ut som misjonær.

Problemstilling

Historisk sett har altså et misjonærkall vært helt avgjørende for å reise ut som misjonær. Men det ser ut til at det ikke spiller samme rolle i dag. Hva er det da som er avgjørende for at en ung kristen velger å bli misjonær i utlandet? Og når man ikke trenger et misjonærkall for å reise ut, hva er det da som får unge kristne mennesker med interesse for misjon til å bli i Norge i stedet for å reise ut?

Endringen som har skjedd er en del av et større bilde. Også ellers i samfunnet har mye forandret seg, og det vil derfor være interessant å se hvordan endring i motivasjon for å reise ut som misjonær kan henge sammen med dette.

Hvordan jeg har gått fram

For å nærme meg denne problemstillingen har jeg hatt en kvalitativ intervjuundersøkelse. Jeg ønsket å se hva som er motivasjon for å reise ut som misjonær eller å bli i Norge. Siden dette oppleves som to alternativ ønsket jeg å intervju noen som ville reise ut, noen som ville bli i Norge, og noen som var usikre på hva de ville. Forutsetningen for å være med i min undersøkelse var at de skulle være kristne og kjenne til misjon.

I dette kapitlet vil jeg gi en presentasjon av min metodiske tilnærming til problemet. Her vil jeg presentere sentral litteratur og hvordan jeg gikk fram i intervjuundersøkelsen. Jeg vil også si noe om utfordringer ved det å gjøre en slik undersøkelse.

I neste kapittel vil jeg gi et bilde av den historiske konteksten som mine informanter står i.¹ Her vil jeg gi en historisk fremstilling av misjonsbevegelsen i Norge, hvor jeg legger vekt på kallets rolle og endringene som har skjedd i løpet av de siste generasjonene. Jeg vil også vise hvordan endringen av motivasjon for å reise ut som misjonær henger sammen med skifte fra et moderne til et post-moderne verdensbilde.

I tredje kapittel presenterer jeg resultatene av intervjuene. Her vil jeg presentere informantene, og ha en tematisk gjennomgang av resultatene. Hovedfokuset er på motivasjon for å reise ut eller å bli i Norge, men jeg har også med flere tema. De øvrige temaene er med på å gi et bilde av sammenhengen som motivasjonen i de tre gruppene står i. Resultatene viste også at motivasjon for å reise ut eller å bli var nokså sammensatt. I den historiske delen har jeg derfor valgt å legge vekt på å få frem aspekter som kan være med på å forklare hvorfor det er slik. I fjerde og siste kapittel vil jeg tegne et helhetlig bilde av hvordan resultatene svarte på problemstillingen.

Metode

Jeg vil nå gå inn på det metodiske i denne oppgaven. Jeg vil først presentere sentral litteratur og teoretisk vinkling. Deretter vil jeg fortelle om utvalg og gjennomføring av intervjuundersøkelsen. Underveis vil jeg også peke på noen begrensninger av oppgaven.

Presentasjon av litteratur

Jeg har to hovedperspektiver i min problemstilling. Det ene perspektivet er det misjonshistoriske, med fokus på kallsforståelse og endringen av kallets rolle i forhold til spørsmålet om å reise ut som misjonær. Det andre perspektivet er den videre historiske konteksten, hvor jeg ønsker å få et bilde av hvordan endringene av motivasjon står i en større sammenheng.

Den mest sentrale boken med et misjonshistorisk perspektivet er Ingrid Eskilts "An Analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church of Norway" (2005). I denne avhandlingen har hun skrevet om kallsforståelse i tre generasjoner. Disse tre generasjonene har hun definert som Veteraner, født i 1920- og 30-årene, Boomers, født i 1940- og 50-årene, og Xers, født i 1960- og 70-årene. Siden mine informanter er

---

1 I en samtidsanalyse kan et historisk perspektiv være veldig nyttig, som Natvig påpeker i sin artikkel "Religionsvitenskaple feltarbeid" i *Metode i religionsvitenskap*. (Red. Kraft, Siv-Ellen og Natvig, Richard Johan. Oslo: Pax forlag, 2006), s. 214.

født på 80-tallet er det spennende å bruke hennes analyser som bakgrunn for mine egne. I avhandlingen viser hun at disse tre generasjonene har to hovedsyn på hva kall er. Den midterste generasjonen er en overgangsgenerasjon. Disse to synene representerer etter min oppfatning kallsforståelse før og etter de store endringene som har skjedd, og jeg har brukt dem som utgangspunkt for å tegne et bilde av endringene i motivasjon for å reise ut som misjonær. Ut i fra Eskilts undersøkelse har jeg satt at endringene skjedde i løpet av 70-tallet.

Eskilts avhandling handler om hvordan de som faktisk valgte å reise ut som misjonærer tenkte. Disse har vært ute i lengre perioder², så eventuelle korttidsmisjonærer har ikke vært med i hennes undersøkelse. Mine informanter er såpass unge at de ikke har foretatt noe bestemt valg, og mye tyder på at det er få som har tenkt å reise som misjonærer i lange perioder. Dette kan gi et litt skjevt bilde av endringene som er dokumentert, og hvordan mine informanter står i denne sammenhengen. Men jeg tror allikevel det kan være en fruktbar sammenligning.

Annen sentral litteratur om kall er Knut Alfvåg og Lisbeth Mikaelsson artikler i "Med hjerte på flere steder" (Drønen og Skjortnes 2010), og Kirsti Mosvolds "Misjonærkallet" (1981).

I forhold til den videre historiske konteksten er de viktigste kildene Paul G. Hieberts "Transforming Worldviews" (2008) og David Bosch' "Transforming Mission" (2008). Begge disse bøkene legger vekt på hvordan den historiske konteksten har mye å si for hvordan vi tenker og forstår virkeligheten. De har også et fokus på hvordan dette har påvirket kirken og misjonsbevegelsen i vesten opp gjennom historien, og er opptatt av hvordan dette henger sammen. Hieberts og Bosch' analyser går ikke spesifikt inn på situasjonen i Norge, men er allikevel relevant i norsk kontekst.

Begge knytter endringene som har skjedd i misjonsbevegelsen til endringen fra det moderne til den post-moderne verdensbilde eller epoke. Verdensbildet blir av Hiebert definert som "Fundamental cognitive, affective, and evaluative presuppositions a group of people make about the nature of things, and which they use to order their lives" (Hiebert 2005,15) I denne oppgaven vil jeg bruke begrepet *verdensbilde* som fellesbetegnelse for modernitet og post-modernitet. Jeg bruker det også om det *kristne* verdensbildet. Med et kristent verdensbilde mener jeg de fundamentale verdiene som kjennetegner en kristen virkelighetsforståelse. Grunnelementer i et klassisk kristent verdensbilde er: Guds eksistens og vesen, den kristne skapelsestro, Syndefallet, Jesu liv død og oppstandelse, og virkelighetens historiske og frelseshistoriske karakter.

---

2 Hennes informanter har vært ute i minimum to år.

Presentasjon av intervjuundersøkelse

Her vil jeg fortelle kort om informantene og intervjuene. Jeg vil også vise noen begrensninger med undersøkelsen. Til sist vil jeg gjøre rede for de etiske vurderinger jeg har gjort i denne sammenheng.

Informantene

Jeg har elleve informanter. For å få en viss bredde ønsket jeg så mange informanter som var forsvarlig med den tiden jeg hadde til rådighet, uten at det skulle gå for mye på bekostning av dybde.

Felles for informantene er at de er kristne i 20-årene. Hovedkriteriet for utvalget var at de skulle ha en viss kjennskap til misjon, og at de ikke skulle være for etablerte med jobb og familie til å kunne tenke åpent om framtiden. På den måten ville jeg sørge for at de hadde en kjerne av fellesnevner som gav et grunnlag å sammenligne svarene til de forskjellige informantene på. Jeg lot bevisst være å intervju misjonærbarne, da de har et såpass annerledes perspektiv at det ville være vanskelig å sammenligne med de andre. Men for å få en viss bredde etterstrebet jeg at informantene skulle ha forskjellige typer bakgrunn (utdannelse og interesser), og at de i størst mulig grad skulle komme fra forskjellige vennemiljø.

Åtte av informantene var ledere på TenMisjons Festivalen (TMF) i regi av Det Norske Misjonsselskap barne- og ungdomsavdeling (NMSU) sommer 2010. Her var også jeg leder, og det var på denne måten jeg kom i kontakt med dem. Tre av informantene kom jeg i kontakt med utenom TMF. En fellesnevner for disse tre var at de hadde gått på bibelskole.

Siden jeg har de fleste informantene fra NMS-sammenheng var jeg spent på om det kom til å være mye tett tilknytning til denne organisasjonen. Men det viste seg å være ganske variert. Noen hadde hatt mye med NMSU å gjøre, med både ettårings-tjeneste og leirarbeid, mens andre hadde ikke hatt kontakt før TMF. Naturlig nok var det mer tilknytning til NMS enn andre misjonsorganisasjoner.

TMF varte i seks dager. Dette var nokså kort tid til å få inntrykk av og velge ut informanter. Det var lettest å få inntrykk av de som var aktive, engasjerte, åpne og utadvendte, og dermed bærer utvalget preg av det. Det gir en litt mindre variasjon av personligheter.

Informantene er jevnt fordelt på kjønn, med fem jenter og seks gutter. Det var ett ektepar, og de ble intervjuet sammen. Alle kom fra Sør-Norge, og det er god geografisk spredning innen dette området.

Intervjuene

Jeg foretok intervjuene i perioden fra midten av august til midten av september 2010. Med hver informant hadde jeg ett møte som varte i omtrent halvannen time. Før hvert intervju fikk alle skriftlig og muntlig informasjon om hva oppgaven min handlet om, at de hadde mulighet til å trekke seg når som helst, og at all informasjon ville bli anonymisert.³

Jeg fulgte en fleksibel intervjuguide, noe som innebar at jeg hadde enkelte tema jeg ønsket å dekke i løpet av intervjuet. Utover dette ønsket jeg å ha det som en samtale hvor det kunne dukke opp tanker og temaer som jeg ikke hadde tenkt ut på forhånd. Målet var å forme og påvirke resultatene i minst mulig grad. En viss strukturering var allikevel nødvendig for å holde seg til det som er relevant.⁴

Temaene jeg ville ha med var: Bakgrunn (sted, studier, oppvekst/kristen bakgrunn), kjennskap til misjon, tanker om hva misjon misjon er, tanker om framtid, tanker om kall/Guds ledelse, og for og imot å bli i Norge/reise ut. Jeg hadde også enkelte spørsmål til hvert tema, men disse var mer veiledende og til hjelp hvis samtalen ikke gikk av seg selv. Denne oversikten forandret seg lite underveis, men noen konkretiserende spørsmål ble lagt til.

Intervjuene skjedde på offentlige steder hvor det var mulig å holde en privat samtale, som kafeer, kantiner og parker. Det eneste unntaket var ekteparet, som ble intervjuet hjemme hos seg selv. Dette intervjuet ble også noe lengre.

Alle informantene var positive til å være med på undersøkelsen, men flere uttrykket at de ikke hadde tenkt så bevisst over disse tingene, og var usikre på om det de fortalte var interessant. De var veldig opptatt av at jeg skulle få informasjon som jeg kunne bruke, og at intervjuet skulle ikke være bortkastet. En av de største utfordringene med intervjuene viste seg altså å være å gi dem en trygghet om at det de fortalte var relevant. Dette er vanlig ved slike intervjuer. (Hammersley og Atkinson 2004,169)

I tillegg til intervjuet sendte jeg et par oppfølgingsspørsmål per e-post. Her spurte jeg om det var noen sanger eller bibelvers som var viktige for dem når de tenkte på framtida eller sto ovenfor valg. Jeg spurte også om de hadde noen refleksjoner rundt selve intervjuet og det vi snakket om. Jeg fikk svar fra ni av dem.

---

3 I henhold til Norsk Samfunnsvitenskapelig Datatjenestes kriterier for personlig intervju.

4 Det er en vanskelig balanse mellom det å lede intervjuet og samtidig gi rom for informantens måte å tilnærme seg problemstillingen på. Ved å styre intervjuet for mye kan en gå glipp av viktig informasjon. Ved å styre intervjuet for lite kan det hende det blir for lite informasjon som er relevant. Se Martyn Hammersley og Paul Atkinson, *Feltmetodikk* (Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, 2004), s.178.

Det var ingen som hadde noe imot at intervjuene ble tatt opp. Alle intervjuene ble transkribert til tekst, og det er dette jeg har brukt som grunnlag for analysen.

Utfordringer ved intervjuundersøkelser

Det er enkelte utfordringer ved en kvalitativ intervjuundersøkelser som er viktig å være oppmerksom på. Den viktigste gjelder personvern. En annen utfordring er at det er tett kontakt mellom forsker og informanter, og det vil derfor være en gjensidig påvirkning som kan ha innvirkning på resultatene. Jeg vil derfor si litt om min rolle som forsker og hvordan jeg kan ha påvirket situasjonen. Jeg vil også si noe om begrensningene ved det å ha selvbiografiske fremstillinger som kilde. Til sist vil jeg også si noe om språk og hvordan det kan skje misforståelser ved bruk av tvetydige begreper. Her vil jeg også presentere ulike måter å forstå kallsbegrepet, siden det er et av de mest sentrale og mest tvetydige begrepene i denne oppgaven.

Etiske vurderinger

Den etiske hovedutfordring i intervjuundersøkelsen er personvern. Det var rundt hundre ledere på TMF, noe som gjorde anonymisering mulig. Samtidig gav det noen utfordringer. I to tilfeller er det informasjon som er såpass spesiell at det var vanskelig å anonymisere uten at det mistet sin relevans. Dermed kunne det være mulig å gjenkjenne dem hvis noen kjenner til deres historie fra før. I det ene tilfellet gjaldt det også en person i nær tilknytning til informanten. Jeg har derfor spurt de tre det gjelder om tillatelse til å gi denne informasjonen i oppgaven. De har fått mulighet til å lese gjennom og endre det som står der hvis de ønsker det. Alle tre syntes det var greit å gjøre det på denne måten.

Jeg har også tre informanter uten tilknytning til TMF, noe som gjør det mindre gjennomskiktig. Alle navn er fiktive, og stedsnavn og annen informasjon er generalisert eller endret.

Min rolle som forsker

Jeg er selv kristen og har et personlig forhold til spørsmålene i oppgaven min. Det gir meg et innenfraperspektiv som er verdifullt både i intervjusituasjonen og i analysen etterpå. I intervjusituasjonen gav det en trygghet for informantene om at jeg tok dem seriøst og prøvde å forstå dem ut i fra deres egne premisser. Det gav også meg en trygghet fordi jeg følte jeg kjente begrepene de brukte (og hvordan de kunne misforstås), og kunne relatere meg til hva de fortalte.

Samtidig kan innenfraperspektiv være utfordrende. Det kan være vanskelig å få øye på felles "blind spots", altså sider ved en sak som ingen ser. Jeg kan også risikere å relatere det jeg hører til min egen erfaring i for stor grad, slik at jeg overser det som er annerledes.

Jeg er også misjonærbar. Som misjonærbar hører jeg ikke fullstendig til "ung norsk kristen med tanker om misjon"-kategorien. Hvorvidt jeg er norsk kan diskuteres, og mitt forhold til misjon er et helt annet. Jeg har selv erfart hva et valg om å bli misjonær kan ha å si i praksis, både på godt og vondt. I det hele tatt er min oppvekst og bakgrunn såpass annerledes at jeg også har et utenfraperspektiv i denne sammenheng. Dette opplevde jeg som en styrke. I enkelte tilfeller kunne det allikevel hindre åpen kommunikasjon. Det kunne for eksempel virke som om informanten ikke følte seg fri til å komme med negative fordommer og kritikk til misjon, særlig med tanke på å ha barn i utlandet. Når de nevnte slike ting kunne det virke som om de unngikk å utdype det nærmere. Det kan også ha blitt forsterket av at jeg kom fra *Misjonshøyskolen* (MHS) og jobbet med en oppgave om misjon.

De skjeve data

Intervjuene gikk ut på at jeg fikk informantene til å fortelle om opplevelser og forklare hva de tenkte om forskjellige tema. Informasjon samlet på denne måten kan være preget av hukommelsesfeil, utelatelse, skjønnmaling og andre skjevheter. Dette kan ha forskjellige grunner, og er vanskelig å komme utenom. Men i en kvalitativ undersøkelse er ikke målet å skaffe rene data som ikke har noen form for skjevhet. Det er ikke mulig. I stedet er målet å finne en god og riktig måte å tolke dataene som en får. (Hammersley og Atkinson 2004,157)⁵ Derfor er det viktig å være bevisst på hva som kan være med på å gjøre det slik.

En grunn til at det er slik er at det kan være vanskelig å vite hva man faktisk tenker eller har opplevd. Selv om man ønsker å være så ærlig som mulig, har de færreste tilgang til de underliggende motivene for det de sier og gjør. Det man tenker og husker bevisst kan være noe annet enn det man handler ut i fra eller føler. En annen grunn til skjevhet kan være at informanten, mer eller mindre bevisst, ønsker å tilpasse seg forventninger eller å gi et godt inntrykk. (Hammersley og Atkinson 2004,169; Mikaelsson 2000,20)

Noen av informantene reflekterte over disse tingene. De kommenterte at det er vanskelig å vite hva man *egentlig* tenker, og at man ønsker å gi et godt inntrykk. Mange av informantene gav

---

5 Om hvordan å forholde seg til intervjusituasjonen har jeg i hovedsak brukt kapittel 5 i Hammersley og Atkinson, *Feltmetodikk*, s. 151-181.

tilbakemelding om at når de hadde tenkt gjennom svarene i ettertid hadde de funnet ut at de sto for det de sa. Noen kommenterte dette underveis i intervjuene, mens andre kommenterte det i svaret på tilleggsspørsmålene.

En annen utfordring ved muntlig intervju er å gjengi dem skriftlig på en god måte. I den skriftlige gjengivelsen blir mye av informasjonen borte, og det er lett å gi et forvrengt inntrykk av det som ble sagt. Når jeg har sitert mine informanter har jeg lagt vekt på at de skulle kunne kjenne seg og føle at de ble gjengitt på en god måte. Jeg har gjengitt sitatene mest mulig ordrett, men jeg har gjort noen små endringer i overgangen til skriftlig form. Der jeg har endret eller lagt til ord står de i klammeparentes. "(...)" betyr at jeg har forkortet sitatet. I noen få tilfeller har jeg med "..." for å angi en tenkepause i setningen. I de tilfellene jeg har gjort det mener jeg at tenkepausen er viktig for å forstå innholdet i sitatet.

Tvetydige begreper

Som sagt så kan det være vanskelig å formulere tanker og holdninger. I den sammenheng er det også verdt å komme litt inn på hvordan språk også kan være en utfordring. I intervjuene viste det seg at informantene måtte bruke begreper som de ikke kjente så godt, eller som de ikke brukte til vanlig. Dette gjaldt særlig begrepene misjon, misjonær og kall. Underveis i intervjuet prøvde jeg å få informanten til å formulere hva han eller hun la i disse begrepene, og dette vil jeg komme tilbake til i presentasjonen av resultatene. Her kom det også til hjelp at jeg kjenner miljøet og vet hvordan begrepene ofte brukes.

Her vil jeg gi en kort innføring i hvordan kallsbegrepet kan forstås, siden dette er det mest tvetydige begrepet. Denne oversikten er også viktig i gjennomgangen av misjonshistorien. Veldig generelt kan begrepet kall defineres som Guds formidling av noe han ønsker for menneskers liv. Dette er en vid forståelse som inkluderer det meste av hvordan og hva Gud kommuniserer til kristne og ikke-kristne. Men ordet *kall* brukes også med et mer spesifikt innhold, hvor det også sier noe om hva eller hvordan Gud formidler.⁶

---

6 Denne kategoriseringen er basert på Ingrid Eskilt, *An Analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church of Norway*. (Doktorgradsavhandling ved Trinity International University, Derfield, Illinois: UMI Dissertation Services, 2005) og Kirsti Mosvold, "Misjonærkallet i misjonsteologisk perspektiv" (Hovedoppgave ved Menighetsfakultetet, 1981)

Hvis vi skal si noe om *hva* Gud formidler, kan vi si at det er to typer kall. Den første typen er det generelle kallet, som er et kall til frelse ved å følge Jesus. Det handler om å leve som kristen, og å leve etter Guds vilje. Den andre typen er det spesifikke kallet, som er et kall til en konkret oppgave. Det kan være både til fulltidstjeneste for livstid eller til en tidsbegrenset oppgave.

Om *hvordan* Gud formidler kall er det litt mer diffuse kategorier, hvor noen kan gli over i andre. Den første kategorien er det ytre kall, som handler om at man blir vist et behov som trengs å gjøres noe med. De ytre omstendigheter gjør det tydelig at en må gjøre noe. Den andre kategorien er det indre, eller personlige kall, som er en indre overbevisning om hva Gud ønsker. Den tredje kategorien er det spesielle, eller mystiske kallet. Det er en konkret og mystisk opplevelse hvor det blir spesielt klart hva Gud ønsker. Det kan for eksempel være en sterk følelse av Guds nærvær eller en stemme som forteller hva en skal gjøre. Den siste kategorien er kallet som kommer over tid, hvor en får en økende bevissthet om hva Gud ønsker. Det skjer gjerne med flere bekræftelser gjennom bibelvers eller gjennom kjente.

Det finnes eksempler på alle disse typene kall i i Bibelen, i mange forskjellige kombinasjoner. Den vanligste måten å bruke ordet kall på det spesifikke og indre kallet, gjerne i en kombinasjon med det mystiske kallet. Altså en sterk opplevelse og indre overbevisning om at Gud kalte til en spesifikk oppgave.

Oppsummering

I denne oppgaven ønsker jeg å se nærmere på hva som er motivasjon for å reise ut som misjonær, og hva som gjør at en ung kristen med interesse for misjon velger å bli i Norge. For å se nærmere på dette har jeg hatt en kvalitativ intervjuundersøkelse hvor jeg har forsøkt å få et bilde av dette. Resultatene vil jeg se i lys av en videre historisk og samfunnsmessig kontekst. Her har jeg tatt utgangspunkt i at endringene i kallets rolle i forholdt til motivasjon for å reise ut, står i sammenheng med endringer i verdensbildet.

Intervjuene er foretatt med elleve unge kristne med kjennskap til misjon. Det er noen utfordringer i forbindelse med intervjuundersøkelse. Det gjelder særlig personvern. Det er også en utfordring med usikkerheten som all form for kommunikasjon innebærer, med mulighet for påvirkning, vanskeligheter med å formulere seg, og misforståelser.

Kapittel 2

HISTORISK KONTEKST

Motivasjonen for å reise ut som misjonærer har endret seg gjennom tidene. Fra Paulus' tid og fram til i dag har det vært mange måter å tenke om misjon på. I dette kapittelet vil jeg ta utgangspunkt i den norske misjonsbevegelsen sin framvekst på begynnelsen av 1800-tallet. Jeg vil legge mest vekt på de store endringene som skjedde rundt 1970-tallet. Jeg vil også se hvordan endringer i misjonsbevegelsen står i forhold til skifte fra et moderne til et post-moderne verdensbilde.

Misjonsmotivasjonens historie

Kallet var helt avgjørende for å reise ut fra begynnelsen av 1800-tallet, og det endret seg ikke før rundt 1970-tallet. Motivasjonen for å reise ut som misjonær kan sies å ha endret seg mer i løpet av 1970-tallet enn den hadde gjort fram til da. I denne framstillingen velger jeg derfor å se på denne perioden under ett. (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004,374) En av de store endringene som skjedde da var at kallet ikke lenger spilte like stor rolle.

Kallet avgjorde

Tanken om å reise ut som misjonær gjorde seg gjeldende i Norge med innflytelsen fra herrnhuterne og haugianerne i første halvdel av 1800-tallet.⁷ Det ble lagt stor vekt på hedningene som døde uten å ha hørt evangeliet. Vekkelsesbevegelsen var stor, med sterke opplevelser av Jesus som kalte til omvendelse og tjeneste. I 1842 ble det første norske misjonsselskap, NMS, opprettet. Det var avgjørende å ha et personlig, indre kall for å bli antatt som misjonær. Mulighetene for å reise ut av Norge var ikke store, så man var avhengig av en senderorganisasjon for å kunne reise ut.

Misjonsbevegelsen var viktig i Norge. Det var et bredt engasjement for hedningenes omvendelse. Store deler av den norske befolkning var på en eller annen måte aktivt engasjerte i misjonsforeninger, og denne tendensen holdt seg fram til etter den andre verdenskrig. Det skjedde selvsagt store endringer i misjonsbevegelsen i løpet av denne tiden, for eksempel synet på enslige

---

7 Det er noen eksempler på tidligere misjonærer, blant annet Hans Egede (1686-1758). De var ikke en del av en stor bølge i Norge, men sto litt for seg selv. Jan Martin Berentsen, Tormod Engelsviken og Knud Jørgensen. *Missiologi i dag*. (Oslo: Universitetsforlaget, 2004 *Missiologi i dag*) s. 110-112.

misjonærer, hva man gjorde med barn i skolealder, og hvilken rolle kvinnene spilte ute på misjonsmarken. Men motivasjonen for å reise ut som misjonær var relativt stabil. De som reiste ut hadde et bestemt kall, og gjerne motivert av en spesiell nød for de unådde. På tidlig 1900-tallet kom det ut et skriv: Würz' hefte *Om dragelsen til missionen*. Her får vi et innblikk i den tids motivasjon for å reise ut: "En levende bevidsthed om Herrens vilje, villigheden, ja en uimotståelig trang til at være den lydige; en dyb medynk med dem som endnu er uden Gud, og alt dette som en virkning av Guds stille, sagtmødige og dog mægtige aand - det er den egte dragelse til missionen" (Würz 1901,5) Denne levende bevisstheten og uimotståelige trangen forstår jeg som det samme som et indre, personlig kall.

I misjonærbiografier hvor kallet blir beskrevet ser vi at det kunne komme på forskjellige måter, enten gjennom det spesielle, mystiske kallet, eller gjennom et indre kall som modnet seg over tid. (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen 2004,373) Det ble lagt stor vekt på at kallet var noe de ikke kunne la være å følge. De [kvinnene] som reiste ut uten å ha personlig kall var gift med en som hadde det, og ektemannens kall ble da deres eget. Kallet kom gjerne i tilknytning til at misjonærer fortalte om den åndelige og materielle nøden på misjonsmarken. Det pleide å skje på misjonsmøter og vekkelsermøter.

Det ble lagt ekstremt stor vekt på misjonærkallet, både hos organisasjonen og misjonæren. Kallet som forutsetning for å reise ut var altså ganske stabil. Det var kanskje også naturlig å etterlyse en slik sterk motivasjon, da det kunne være ganske harde forhold på misjonsmarken. I denne perioden var et kall noe som kom på tvers av egen vilje, noe som en følte seg uverdige til. Det var et livslangt kall, og var man en gang misjonær så forble man det resten av livet, selv etter tilbakekomst.

Det var viktig å kjenne igjen om et kall var *rent*. For eksempel måtte man være sikker på at det ikke var blandet med eventyrlyst eller at det var en flukt fra plikter om å ta vare på gamle foreldre. Würz hefte ble flittig studert av aspirantene. (Mikaelsson 2010, 283) Her sto det hvem som ikke kunne reise ut som misjonær: "De late, de misfornøyde, de fremadstrebende, eventyrerne, de vitebegjærlige, de som vil være verdens velgjørere, og de som søker sin indre lykke ved å bli en tjener for misjonærer eller direkte søker sin frelse i misjonens tjeneste." (Würz 1901,6-7)

Det kan se ut som misjonærene ikke opplevde det å reise ut som et eget valg. Enten hadde man *Kallet* med stor K, som man kjempet med og fulgte, ellers var man ikke verdig til å reise ut som misjonær. Uten et kall var det ikke andre alternativ enn å bli i Norge. Det er også mulig å tenke seg at noen som hadde kall valgte å la være å reise fordi en ikke var trygg på at det var rent nok. Man kunne også på ulike måter bli forhindret, for eksempel ved å ikke bli antatt som misjonær gjennom en misjonsorganisasjon, eller på grunn av sviktende fysisk helse.

Tanken om at et personlig kall var en forutsetning for å reise ut i misjonstjeneste holdt seg altså relativt stabil i lang tid. Men det skjedde etterhvert en endring som ble tydeligere og tydeligere. Vi skal nå se nærmere på denne.

Større valgfrihet

Innen slutten av 70-tallet kan vi se en tydelig endring i motivasjon for å reise ut. (Eskilt 2005,10; Bosch 2005,4) Kallet er fortsatt viktig, men det er ikke avgjørende for å kunne bli misjonær. Det var et fokus på at man trengte mer refleksjon rundt hva et kall er, hvordan forholde seg til kall⁸, og hva som er den bibelske basis for kallsforståelsen.⁹ Motivasjonen ble i større grad knyttet til egne evner og gaver. Samtidig tenkte mange som før: at man må ha et indre, personlig kall for å reise. (Eskilt 2005,10)

Kallsopplevelsen bærer ikke lenger preg av å gå på tvers av det en føler en kan, men blir bekreftet gjennom det en er god i. Flere er kalt til bestemte steder eller oppgaver, og ikke lenger til en tjeneste hvor misjonsorganisasjonen bestemmer hva de skal gjøre og hvor de skal dra. En er heller ikke nødvendigvis kalt til å være misjonær for livstid, men kan bli for en periode. I det hele tatt har forholdet til misjonsorganisasjonen endret seg kraftig. Man kunne bytte organisasjon ut i fra hva som passet best, og det ble ikke ansett som illojalt.

Det var ikke så mange vekkelsemøter med predikanter som fortalte om de unådde hedningene lenger. Fortellinger fra misjonærer spilte fortsatt en viktig rolle i de personlige kallsopplevelser, men de blir supplert av TV og aviser som fortalte om nød i verden. Det er flere eksempler på misjonærer som fikk sitt kall ved å se dokumentarer og lese i aviser. (Eskilt 2005)

Misjonsbevegelsen hadde ikke lenger like bred tilslutning blant folk. Misjon var ikke en like naturlig del av hverdagen. Den var heller ikke like entydig positiv lengre. Den hadde fått mye sterk kritikk, både for metoder og innhold. Den ble anklaget for både kulturimperialisme og maktmisbruk, og misjonærene var i større grad åpne med kritikk mot ledelse om arbeidsforhold, kjønnsroller og hva en gjorde med barn i skolealder.

Misjonærrollen var også i endring. Før var en misjonær vel ansett og viktig, men nå har ikke en misjonær samme status etter tilbakekomst. Utenfor kristne sammenhenger kunne det være

---

8 I sin drøfting av forholdet mellom foreldrekall og misjonærkall i norsk misjonshistorie viser Alfsvåg at kallstanken ikke ble problematisert på et grunnleggende nivå før på 1980-tallet. Knut Alfsvåg "Misjonærkall og foreldrekall – Fruktbar spenning eller uløselig konflikt?", i *Med hjerte på flere steder: Om barn, misjon og flerkulturell oppvekst*, (Red. Drønen, Thomas Sundnes, og Skjortnes, Marianne; Tapor akademisk forlag; Oslo: 2010) s.298; s.303.

9 Se for eksempel Johannes Borgenvik. *Det bibelske grunnlaget for misjonærkallet*. (Oslo: Luther forlag, 1974)

lite sympati med misjonstanken. Det ble ikke sett på som positivt å gå aktivt inn for å utbre sin tro på bekostning av andres. Også innenfor kristne sammenhenger endret misjonærrollen seg. Ikke minst gjaldt det type oppgaver og strategi på misjonsfeltet. (Berentsen, Engelsviken, Jørgensen, 2004,371) Det ble lagt vekt på at misjonærer ikke er viktigere eller mer utvalgte enn andre. Det var en tydelig avsmak for det å sette de med et spesielt kall på en pødestall.¹⁰

Når det gjelder motivasjon for å bli misjonær så er det en tydelig endring at man hadde større valgfrihet. Man kunne i større grad velge å reise ut hvis man vil, og man kunne la være å dra hvis man ikke ville. Det kan henge sammen med endring i kallsforståelsen. Det kan se ut som det etterhvert ble lagt større vekt på det generelle kallet. Alle kristne er kalt til tjeneste, enten man har en sterk kallsopplevelse eller ikke. Så samtidig som man ikke lenger trengte et personlig kall til å reise ut ble det en bevissthet rundt kallet som gjelder alle kristne. En kunne altså reise ut som misjonær hvis en var kristen, det var ikke avhengig av et personlig kall. Men det personlige kallet spilte likevel en rolle. Motivasjonen for å reise ut har altså blitt mer sammensatt. Kallet er fortsatt viktig, men det er flere måter å forholde seg til kall på.

Modernitet og post-modernitet

Misjonsbevegelsen har hatt en nær sammenheng med det moderne verdensbildet. Perioden hvor kallet var avgjørende for å reise ut, sammenfaller med perioden preget av modernitetens verdensbilde. Endringene i kallsforståelsen sammenfaller med endringene fra det moderne til det post-moderne verdensbildet. (Bosch 2008,344; Hiebert 2005,209)

Moderniteten kan dateres på mange måter, men i denne sammenheng er det naturlig å si at den begynte i Norge med Grunnloven i 1814. Folk var stort sett fattige og levde av jordbruk, trebruk og fiske, men det begynte en endring. Det ble bedre leveforhold, økt befolkningsvekst, industrialisering, urbanisering og økt utdanning.

Det moderne verdensbildet kjennetegnes gjerne gjennom framtidsoptimisme, tro på individets muligheter, og tanken om at vestlig kultur og religion var den beste og høyest utviklede. Fordi det sto så bra til i vesten hadde man et ansvar for å opplyse og hjelpe dem som ikke hadde det på samme måte. Alle skulle få komme like langt i utviklingen. I følge Hiebert var modernitetens hovedprosjekt å få hele verdens forskjellige folk til å se ting på den samme rasjonelle måte. (Hiebert 2005,221)

---

10 Magnus Malms bok "Veivisere" kan ha vært en av de viktige kildene til denne endringen. Esklit, *An analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church*, s. 290

Det er vanskelig å definere når det post-moderne verdensbildet begynte å overta for det moderne. Det post-moderne verdensbildet kjennetegnes gjerne ut i fra innholdet: *reaksjonen* på moderniteten. (Hiebert 2005,/Bosch 2005) Denne reaksjonen kom tydelig til uttrykk i Norge på 1970-tallet, men i Europa begynte den langt tidligere. Mange ting hadde skjedd som gjorde det vanskelig å gå med på modernitetens måte å se verden på. Modernitetens verdensbilde hadde vist seg å ikke stemme overens med virkeligheten. Framtiden var ikke så lys som en trodde, og historien viste at individer ikke nødvendigvis bruker mulighetene sine til det beste for seg selv og andre. Historien hadde også vist tydelig hvor det kunne gå hvis tanken om egen kulturs overlegenhet ble bærende. Det typiske for et post-moderne verdensbilde er en generell skepsis til det etablerte, og en relativistisk tilnærming til hva som er sant og godt.

Samtidig med fremveksten av det post-moderne verdensbildet så fortsatte mange av tendensene fra perioden preget av modernitet. Det skjedde stor utvikling når det gjaldt kommunikasjonsmuligheter. Det ble lettere og billigere å reise, og det ble lettere å ha muntlig og skriftlig kontakt med mennesker langt borte. Det ble også flere valgmuligheter og større fleksibilitet når det gjaldt utdanning. Det moderne verdensbildet var ikke helt utdatert.

Det post-moderne verdensbildet har altså ikke fullstendig overtatt for det moderne. Modernitetens ideer er fortsatt viktige, men de er ikke ubestridte. Både reaksjonen på modernitetens ideer, og det at modernitetens ideer fortsatt er viktige, kan gi et interessant perspektiv på hvordan motivasjonen for å reise ut som misjonær har endret seg.

Kjernetema

Det er altså en tett sammenheng mellom modernitet og post-modernitet. Det har jeg brukt som utgangspunkt for å identifisere tre kjernetema som går igjen i både det moderne og det post-moderne verdensbildet. Disse vil jeg bruke for å se på endringene som har skjedd når det gjelder motivasjon for å reise ut som misjonær.

Jeg har identifisert tre slike kjernebegreper som jeg vil se nærmere på: forandring, individ, autoritet. Disse begrepene går igjen i analyser av både modernitet og post-modernitet, og de kan gjenspeile bruddet og kontinuiteten i de to verdensbildene.

Forandring

I modernitet er *forandring* knyttet til fremskritt, positiv utvikling og potensiell profitt. I post-

moderniteten er forandring og utvikling ikke nødvendigvis til det bedre, og det gjør verden til et usikkert sted. Relativisme kan også knyttes til forandring: hvis noe ansees som sant i dag, vil kanskje ny kunnskap eller nye perspektiv gi andre sannheter i morgen. Vi ser at selv om begrepet har forskjellig innhold er det fortsatt sentralt.

Moderniteten var basert på materiell progresjon. Framgang var ikke bare mulig, den var uunngåelig. (Hiebert 2005,212) Det var en tanke om at utvikling alltid skjer i positiv retning, i hvert fall hvis en går inn for det. Selv om tidene var harde så framtiden lys ut. Optimismen var også knyttet til troen på individet, på menneskets evne til å få fram det gode, og til å vokse. Rasjonaliteten fungerte som garantist for at det skulle gå bra. Hvis et menneske satte seg noe fore og brukte sin fornuft var det nødt til å gå bra.

I misjonssammenheng var dette med på å gi visshet om at en gjorde en positiv forskjell hvis en dro ut. Man hadde til og med et ansvar for å opplyse, og løfte opp hedningene som ikke hadde nådd like langt.¹¹ Framtidsoptimismen var stor, og nådde et klimaks i Edinburgh 1910, hvor mottoet var "Verdens evangelisering i vår generasjon!". Å bli frelst er en radikal forandring til det positive, og det var om å gjøre å få til så mye som mulig av denne positive forandringen.

Det er interessant å se på forholdet til offer i lys av tanker om framtid. Offertanken var veldig viktig i kallsforståelsen. Å følge kallet var ikke lett, man ofret nærhet til det kjente og trygge, både steder, venner og familie. Sykdom, klima, ulykker, dyr og insekter kunne korte inn livet. Det var i det hele tatt mye som var et offer ved å reise ut. Men det talte nærmest mer for å dra enn imot. Hvis man fulgte kallet på tross av de store ofrene var det et sterkt uttrykk for at en overgav seg i Guds hender. Man visste at selv om det kostet mye så ville det bli bedre. Det kunne sammenlignes med en investering. Jo mer man ofret, jo mer fikk man igjen for det. Med et slik tankegang ble offeret en naturlig og nødvendig del av den positive utviklingen.

I post-moderniteten er det særlig påfallende hvordan framtidsoptimismen er borte. Framtiden er usikker, og om den forandrer seg til det bedre eller verre kommer helt an på perspektivet. Mye taler for at det blir verre. Skjer en positiv utvikling er det alltid en bakside som gjerne er større. Det er tilfeldighetene som råder, ikke fornuften. Samtidig er det en viss positiv holdning til forandring. Selv om den gjør ting ustabil og uforutsigbart har den brutt ned det etablerte. Det gir en større frihet enn før. Man er ikke låst fast i noen fastlagte roller eller sannheter. I stedet har man frihet til å velge ut i fra sitt eget perspektiv, for det er jo det eneste man har å

---

11 Selv om det er en fare for å trekke for store sammenhenger. Kulturimperialisme og misjon har til tider stått sterkt mot hverandre. Det er viktig å ikke undervurdere misjonensbevegelsens respekt for andre kulturer, og at de ikke alltid var imperialistiske. Poenget her er å vise at det er en sammenheng.

forholde seg til. Frihet til å velge er positivt, tross usikkerheten knyttet til hva som er positiv utvikling.

Dette merkes også i misjonssammenheng. Den positive utviklingen på misjonsmarken viste seg å ikke være så entydig positiv. Sammenhengen mellom misjon og kulturimperialisme gjorde det problematisk å forsvare at kristendom kunne være misjonerende uten å være arrogant, maktutøvende, og kanskje til og med rasistisk. Større usikkerhet om framtid gjorde det også vanskelig å si hva som var lurt å satse på misjonsstrategisk. Det har skjedd en endring fra fokus på langtidsmisjon til fokus på korttidsmisjon, noe som delvis kan forklares ut ifra at kortere perspektiv gir større fleksibilitet i møte med forandring. Da kan man lettere bryte av noe som ikke gir gode resultater, eller endre fokus etterhvert. Følelsen av at det haster er heller ikke så stor lengre.

Endringen fra livslange kall til kall for perioder kan også forstås i lys av dette. Personlig situasjon kan endre seg, og situasjonen på feltet kan endre seg. Å være låst til ett sted er ikke ideelt. Så det er best å være fleksibel og åpen for forandring. Det er ikke bare ut ifra misjonsstrategiske hensyn, men også personlige hensyn at det blir en fordel med korttidsmisjon.

Det har også skjedd en radikal endring i synet på offer. Det er ikke nødvendig på samme måte som før. Denne endringen har selvfølgelig mange aspekter, og har ikke bare med forholdet til forandring å gjøre. Men når man ikke har samme troen på at alt blir bedre, og har mer fokus på nået, så er det viktigere at ting står i et positivt lys her og nå. Og om ting er positive eller negative kommer igjen an på perspektivet. Så da kan det jo diskuteres hva som er offer eller ikke. I misjonssammenheng viser det igjen i at fokuset på offeret ved å reise ut er nærmest borte. Men det er der fortsatt, og det er vanskelig å komme unna offer-tanke i en kristen sammenheng. Så hvordan man tenker om disse tingene blir veldig forskjellige.

Individ

I moderniteten var det et sterkt fokus på individet. Individet er grunnleggende autonomt og fornuftig, og ved rasjonaliteten vil individet gjøre det gode. Følelser var sekundært, og ble betraktet som en feilkilde som gav feil fokus, og dermed feil resultater. Indre, gjennomtenkt overbevisning var dermed viktig når man tok fatt på en ny oppgave. Individet var grunnleggende fritt. Først og fremst var det fritt til å gjøre det gode. Kollektivet sto sterkt, og individet ville og skulle bruke sine evner til kollektivets beste. Det var på denne måten individet fikk brukt sine evner best. Friheten var også knyttet til valg av roller i samfunnet. Hvem man var handlet mer om hva man *gjorde* enn hvem man var av fødsel.

I forhold til individets frihet spilte misjonsbevegelsen en sentral rolle. (Alfsvåg 2010,300)

Sammen med andre frivillighetsorganisasjoner gav misjonsbevegelsen individet mye større valgmuligheter. Folk kunne velge sine egne roller i større grad enn før. En vanlig kvinnelig fabrikkarbeider kunne være formann i en misjonsforening. Og ikke minst: For å bli misjonær trengte man ikke være rik, av høyere rang, eller være utdannet prest. Hvem som helst kunne få et kall. Og som antatt misjonær sørget misjonsorganisasjonen for nødvendig utdanning og midler til å reise ut.

Fokus på individ gjenspeiles også i vektleggingen av den personlige kallsopplevelsen som forutsetning for å bli misjonær. De fleste beskriver en kamp med kallet, hvor følelsen av uverdighet blir overvunnet av en trygghet om at Gud er med. Den indre overbevisningen var avgjørende.

Fokuset på individet kan også sees i misjonsbevegelsens grunnlag: evangeliet skulle fortelles til individer, kalle dem til en indre opplevelse og omvendelse, og en kognitiv forståelse av at Jesus er Herre. (Hiebert 2005,173) Fokuset på individet gjennomsyret både tanker om hvem som kunne få kall, hva som var et kall, og hva man skulle gjøre hvis man hadde et kall.

I post-moderniteten er det fortsatt stor vektlegging av individet. Men i stedet for å være grunnleggende autonomt og fornuftig er det grunnleggende fritt og egoistisk. Gruppetenkning er fortsatt viktig, men det er mer fokus på selvrealisering og jeg-orientering.¹² Gruppene er mindre og etableres mer tilfeldig på grunnlag av felles interesser.

Derfor blir valgfriheten så viktig. Den sørger for at en kan realisere seg selv og velge det perspektivet en vil. Det å realisere seg selv handler om å bli den man virkelig er, dypest sett. I stedet for å velge mellom ferdig definerte roller, er det fokus på å skape og finne sin egen autentiske *identitet*. Det er bare individet selv som kjenner hvem han eller hun er, det kan ikke defineres utenfra. Man er mer overgitt til seg selv. Det som før var med på å forme identitet, mål og mening med livet, er ikke urokkelig og trygt, og man må ta det i egne hender.

Med økt valgfrihet og selvdefinering blir det større usikkerhet. Det krever at man må være oppmerksom på hvilke muligheter en har, og det er alltid en mulighet for at et annet alternativ er

---

12 Engelsk studie viser at Skandinavia har mer fokus på individuell autonomi enn resten av Europa. De som trenger det kan forvente hjelp av staten, og ikke familien. "In the Scandinavian countries the emphasis is generally on individual entitlements and citizenship rights available to all. Those in need expect and receive state, rather than family provision, and benefits are mainly individual in character. (...)There is a relatively limited regulation of marriage and divorce and also a willingness to recognise non-marital sexual relationships, heterosexual and homosexual. Relationships between adults are seen as fundamentally private. (...) Autonomy is an important factor driving policy in these countries and one consequence is relatively high levels of gender equality" Sitert fra Eskilt, *An Analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church of Norway*, s.129.

bedre enn det en velger. På grunn av denne konsekvensen blir det et tvetydig forhold til å ta valg. Det er viktig og positivt med frihet, men samtidig er det alltid en mulighet for at valget ikke var det beste. Hvis man gjør et feil valg kan det bety at man ødelegger sjansen for noe bedre. (Eskilt 2005,107) Det skaper usikkerhet og motvilje til å binde seg til ting. Man har jo ingen visshet om at ting kommer til å bli bedre, så det er om å gjøre å ha det best mulig her og nå. Det å fornekte seg selv blir mot sin hensikt, offertanken er avstøtende. Jakten på lykke gjennom konsumering av ting og tjenester er en dominerende verdi. Hvorfor ha det vondt når en kan ha det bra? Det betyr også at en ikke er trent mentalt og fysisk for å holde ut harde tider og langtids krav slik som før. (Hiebert 2005,131)

I misjonssammenheng blir det store fokuset på det egoistiske individet problematisk. Fellesskapet og kollektivet er en såpass sentral del av en kristen selvforståelse at den ikke kan bli borte så lett. I sin undersøkelse fant Eskilt at det var en bevissthet rundt og motstand mot tanken om å bli misjonær for å realisere seg selv. (Eskilt 2005,277) Samtidig finnes det tydelige uttrykk for at denne måten å tenke på har hatt stor innflytelse.

En ting er at det er større fokus på å få brukt sine gaver på misjonsmarken. Egne gaver og evner kan veilede og avgjøre hva en vil gjøre med livet sitt, omtrent på lik linje med et tydelig kall. Det er en bevissthet rundt egne nådegaver, og det blir lagt vekt på at det å bruke disse gavene både er til ære for Gud og til berikelse for fellesskapet og for en selv.

Vi ser også en tydelig endring i hva det vil si for en person å være misjonær. Det er ikke lenger en definert rolle. Oppgavene til en misjonær har blitt mer sammensatt, og man definerer i større grad selv hva det vil si å være misjonær. Det er refleksiv prosess hvor en finner ut hva det å være misjonær har å si for egen identitet. Det er kanskje ikke et sentralt aspekt ved identiteten en gang, i hvert fall ikke etter tilbakekomst. Det er en stor endring fra hvordan det var før. Da var det "en gang misjonær, alltid misjonær". (Eskilt 2005,284) Denne endringen er også et eksempel på økt kompleksitet. Det er mye mer strevsomt å måtte definere seg selv enn å gå inn i en rolle. (Eskilt 2005,136) Kompleksiteten øker på grunn av spenningen mellom det post-moderne og det kristne verdensbilde. Det gir en spenning mellom fokus på kollektivet og å gjøre Guds vilje, fokus på selvet og å gjøre det man selv vil.

Autoritet

I moderniteten var det de universale, beviselige sannheter som hadde høyest autoritet. Det skulle være følelses- og verdifrie påstander, og dem fant man ved rasjonell tenkning og empiriske

undersøkelser, altså vitenskapelige metoder. Regler og systemer ble dermed viktige. På den måten kunne man kvalitetssikre undersøkelsene og den rasjonelle tenkningen, og være trygg på at man kom fram til det riktige svaret. For at det kun var ett svar til hvert spørsmål var selvsagt.

Forholdet til autoriteter var tillitsfullt og lojalt. Det var en enorm tillit til vitenskapens metoder. Det var ikke bare de abstrakte vitenskapelige metoder som hadde autoritet. Det var en tillit til at de som hadde makt og kontroll, ønsket å bruke den til det beste, og at ved gi sin støtte til dem ville det bli bra. Både staten, arbeidsgiveren, organisasjonsledelsen og familieoverhodet hadde stor innflytelse. Det henger sammen med forhold til framtid og synet på individet. For å få framgang trengte man noen som så det store bildet og som kunne veilede den enkelte i utviklingen. Lojalitet gav stabilitet. Og siden de med autoritet med sin fornuft ville gjøre det gode, var det all grunn til å kunne stole på dem. Den lutherske arbeidsetikken spiller også en sentral rolle her. Man skulle være tro mot sin plass i samfunnet og familien, og skulle man gå for noe, måtte man gjøre det med hele hjertet. (Eskilt 2005,27)

Det var en begynnende sekularisering som utviklet seg i denne perioden, hvor kristendom begynte å spille mindre rolle. I religiøse spørsmål var det ikke mulig å leve opp til den vitenskapelige standard. I religiøse spørsmål er det ikke alltid mulig å finne entydige svar, og religiøs viten ble dermed ansett som annenrangs. Det religiøse hadde med det overnaturlige å gjøre, og det hadde man ikke direkte tilgang til for å undersøke og analysere, slik som man hadde med det naturlige. Det var med på å skape et dypt skille, hvor det naturlige var viktigere og virkeligere enn det overnaturlige. Det endret tenkning og språk i sekulær retning. (Hiebert 2005,150) Alle ting skulle kunne forklares og forstås med vitenskapelige termer. Det overnaturlige hadde ikke lenger samme relevans.¹³

Religion ble på ingen måte borte når det moderne verdensbildet kom, men det skjedde en endring. I stedet for en høyerestående pretestand var det etterhvert lekmannsbevegelsen som hadde størst innflytelse i religiøs sammenheng. Selv om de religiøse autoritetene mistet sin innflytelse, økte spiritualiteten. Individuell *erfaring* fikk større rolle som religiøs autoritet. Vekkelses- og misjonsbevegelsen hadde røtter i Schleiermachers teologi, med en svært romantisk tilnærming til hva religion er. Kristen tro skulle ikke være basert på fjerne, bastante dogmer. Derimot var det personlige opplevelser, særlig de følelsesmessige, som skulle være grunnlaget for troen. Det var

---

13 Det overnaturlige var allikevel ikke helt irrelevant. Den vitenskapelige tilnærmingen til det overnaturlige var at siden Gud hadde skapt verden kunne man anta at det var et system i verden. Dette systemet kunne avdekkes. Se min Bacheloroppgave, "Å forstå Guds uendelighet: forholdet mellom matematikk og religion hos Georg Cantor" ved MHS 2009

erfaringene som var den høyeste religiøse autoritet. Dermed ble verdier basert på tro en privatsak, siden følelsene var individuelle og svarene ikke kunne være universelle.

Slik jeg ser det er privatisering av religion er en viktig ramme for kallsforståelsen i denne tiden. Det var individets overbevisning som var avgjørende. Og overbevisningen var basert på den personlige erfaringen. Skillet mellom det naturlige og det overnaturlige kunne nok også understreke at kallsopplevelse var fra Gud. Verden rullet og gikk jo av seg selv, og hvis Gud grep inn var det noe som han virkelig ville. Naturen og naturlovene var der uavhengig av Guds handling. De med misjonærkall var dermed spesielt utvalgte som Gud hadde viktige planer for. Det gav dem også en høyere status.

Utsenderorganisasjonen var en sentral autoritet. De fleste som ville bli misjonærer hadde et spesifikt kall *til tjeneste*, men det var opp til misjonsorganisasjonen å avgjøre hva og hvor. De representerte det ytre kallet ved å avgjøre hvilke behov det fantes og som det skulle gjøres noe for å møte. Noen misjonærer hadde ønsker og dragninger til spesielle steder, men det var til syvende og sist opp til organisasjonen å vurdere hvor de havnet. De vurderte både ut i fra hvor de mente det trengtes folk, og om det var situasjoner som forhindret, som for eksempel krig og uroligheter. Det var misjonsbevegelsen som hadde oversikt, og de kommende misjonærene hadde stor tillit til at de formidlet de oppgavene som ville tjene Guds rike best.

Lojaliteten til misjonstjenesten og misjonsorganisasjonen var også svært stor. Misjonstjenesten var for livstid, og man var i tjeneste for samme organisasjon hele livet.¹⁴ Lojalitetsfølelsen gjorde det vanskelig å ha rom for tvil og kritikk. Hadde man forpliktet seg til noe, skulle man ikke svikte. ¹⁵

I postmoderniteten er det vanskelig å skille mellom individualisme og autoritet. Individet, en selv, er den høyeste autoritet. Eskilt formulerer det slik: "The subjectivities of each individual become a, if not the, unique source of significance, meaning and authority." (Eskilt 2005,110) Det er ens egne overbevisninger en skal følge, ikke andres. Ingen kan ha monopol på sannhet. Forhold til ytre autoriteter utenfor blir dermed interessant. Det er ambivalent og er preget av skepsis og

---

14 Da de første misjonærene reiste ut kunne de ikke regne med å komme tilbake til Norge. Etterhvert som kommunikasjonsmulighetene ble bedre ble det vanligere å komme til Norge for en tid, og så reise ut igjen.

Misjonæridentiteten var allikevel like sterk etter tilbakekomst: "En gang misjonær, alltid misjonær". Eskilt, *An Analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church of Norway*, s.270. Misjonstjenesten var viktig på hjemmeopphold også, og da besto den i hovedsak av å fortelle fra sitt misjonsarbeid på møter og forsamlinger.

15 "Mesteren [gir ikke] "korttidskall", bare livskall" Lisbeth Mikaelsson, "Fortellinger om kallet" i *Med hjertet på flere steder* (Red. Drønen og Skjortnes; Tapor akademisk forlag; Oslo, 2010, s. 289.

mistro. Det viste seg jo at de ikke var tilliten verdig. Makt er korrupt, den har ingen intensjon om å få ting bedre, men prøver å få alle til å innordne seg. Det var sterk reaksjon på kulturimperialismens og paternalismens ødeleggende konsekvenser. Det ble lagt vekt på at alle kulturer har lik verdi, og toleranse ble dermed viktig.

Det autentiske får på et vis samme plass som det objektive hadde før. Man kan ikke finne universelle sannheter. Det finnes ikke objektivitet, alt er konstruert ut i fra perspektivet til den som konstruerer. (Hiebert 2005,214) Men man kan oppleve ting som føles autentisk og ekte. Det er følelsene som er det sentrale, og sannhetsspørsmålet faller bort. Det har mange likhetstrekk med den romantiske strømmingen i modernitet. Men som nevnt har fokuset på kollektivet falt bort, og det blir mye mer selvsentrert. En skal gjøre det som føles rett, følge hjertet, være tro mot deg selv, og være komfortabel.¹⁶ Det er det ekte, ikke det sanne, som har autoritet. Hva som er sant kommer jo an på perspektivet. Sannhet er subjektivt og dermed relativt, og man får en pragmatisk tilnærming i moralske spørsmål, slik som i Kardemommeloven: "Man skal ikke plage andre, man skal være grei og snill, og forøvrig kan man gjøre hva man vil".

Tendensen med økende personlig spiritualitet og minkende struktur på religiøs tilhørighet forsterkes. Ikke minst kommer det tydelig fram i New Age-bevegelsen, med shoppingmentalitet til verdier, og hvor rasjonell konsistens er irrelevant.

Økt kompleksitet

Endring i motivasjon for å reise ut som misjonær ser ut til å henge sammen med endringen fra et moderne til et post-moderne verdensbilde. Endringen i motivasjon går i hovedsak ut på at det er større valgfrihet når det kommer til om man skal reise ut som misjonær eller ikke. Også endringen fra det moderne til det post-moderne verdensbildet som handler i stor grad om valgfrihet. Mye forandring har gjort fleksibilitet til en viktig egenskap, og da er valgfrihet en viktig forutsetning. Vektleggingen av individet som selvdefinerende og selvrealiserende forutsetter også frihet til å velge det en vil. Det henger også sammen med autoritetsforståelsen, hvor det blir vektlagt at man må følge sine egne overbevisninger, og velge selv i stedet for å gjøre som andre sier en skal gjøre.

Endringen fra det moderne til det post-moderne verdensbildet har også vært med på å gi en økt kompleksitet som er verdt å se nærmere på. Den økte kompleksiteten har mange sider. Alle disse sidene kan være med på å kaste lys over motivasjon for å reise ut som misjonær eller å bli i Norge.

---

16 Kanskje ikke så rart at Disney har blitt så populært?

En kompliserende faktor er valgfriheten i seg selv. Det er komplisert å forholde seg til så mange muligheter. Selv om det gir større frihet, gir det også større usikkerhet, siden det alltid er en fare for å velge feil.¹⁷

En annen side som er med på å øke kompleksiteten, er at det moderne verdensbildet fortsatt spiller en rolle. Det post-moderne verdensbildet har ikke tatt over fullstendig. Relativitet, autentisitet og pessimisme er viktig, men det er ikke lett å klare seg uten en viss tro på objektivitet, rasjonalitet og optimisme. Det er med på å gjøre det vanskelig å vite hvordan en skal forholde seg til ting, og hvordan en skal ta valg. Det kan også være med på å skape forvirring om hva som er godt og sant.

For misjonsbevegelsens del har overgangen fra et moderne til et post-moderne verdensbilde bidratt til at spenningen mellom de kristne verdiene og verdiene i tiden har økt.¹⁸ I postmoderniteten er det tydeligere (i hvert fall mer uttalte) motsetninger enn i moderniteten. Hvis en for eksempel mener at det finnes en universell sannhet og at Gud har høyest autoritet, er det vanskelig å få det til å stemme overens med et post-moderne verdensbilde. Det kan være vanskelig å håndtere denne spenningen om en ikke er veldig bevisst på hva en vil. Og det er jo som kjent ikke alltid så lett å vite hva en vil når en er overøst av muligheter og nye perspektiver.

Samtidig kan det se ut til at det post-moderne verdensbildet har vært med på å påvirke misjonsbevegelsen. For eksempel kan vektleggingen av at alle kristne som vil kan være misjonærer, tolkes ut i fra et post-moderne verdensbilde. Det kan være en mulighet til å realisere seg selv som kristen, og at ingen er bedre enn noen andre. Ingen skal plasseres på noen pødestall, uansett hvor sterkt og tydelig en har opplevd kall til tjeneste. (Eskilt 2005,324) Det trenger ikke å være negativ påvirkning, og det kan være med på å gjøre det ekstra forvirrende å forholde seg til spenningen mellom det kristne og det post-moderne verdensbilde.

En siste side som er med på å gi økt kompleksitet, er at misjonsbevegelsen ikke oppfattes entydig positiv lenger. Det kan henge sammen med hvordan det post-moderne verdensbildet ikke kommer overens med det kristne verdensbildet. Det har nok også en del å si at misjonsbevegelsen har fått mye kritikk både i Norge, fra misjonsland, og fra misjonærene selv.

---

17 For et dypere dykk om usikkerhet og valgfrihet se *Rational Choice in an Uncertain World: The Psychology of Judgement and Decision Making* av Reid Hastie og Robyn M. Dawes (Los Angeles: Sage Publications, 2010)

18 For en nærmere drøfting av forholdet mellom det post-moderne og det kristne verdensbildet, se *Postmodernismens utfordring til kristendommens sandhed: Refleksjoner over den kristne apologetiks mulighet i en postmoderne kultur* av Kurt Christensen. (Skanderborg: Credo Forlag, 2005)

Oppsummering

Motivasjonen for å reise ut som misjonær var relativt stabil fra misjonsbevegelsen begynte og fram til 1970-tallet. Da var det ikke bare motivasjon for å reise ut som misjonær som endret seg.

Misjonsbevegelsen hadde ikke lenger like stor tilslutning blant folk, og det ble større valgfrihet både i oppgaver for misjonærene, hvordan de forhold seg til misjonær-rollen, og hvordan de forhold seg til senderorganisasjonen. Kallsopplevelsen bar ikke lenger preg av å gå på tvers av det en føler en kan, men ble bekreftet gjennom realisering av evner og gaver. Endringen i misjonsbevegelsen hang sammen med endring i en større kontekst. Det har skjedd en endring fra et moderne til et post-moderne verdensbilde. Også endringen her handlet mye om å få større valgfrihet. Endringene som har skjedd, har gitt økt kompleksitet i motivasjon for å reise ut som misjonær.

Kapittel 3

RESULTAT AV INTERVJUENE

Overblikk over informantene

Her vil jeg gi en kort oppramsende oversikt som tegner et bilde av hvem informantene er. Her har jeg med alder, kristen bakgrunn, studier og reiseerfaring. Jeg vil også si litt om hvordan jeg har delt dem i tre grupper ut i fra hva de tenker om framtid og misjon.

Bakgrunn

- Det er ti informanter i første halvdel av 20-årene, og en i andre halvdel.
- Ni av dem har vokst opp i Den norske kirke og/eller bedehus. To har vokst opp i frimenighet.
- Minst tre har vært ansatt i menighet eller misjonsorganisasjon.
- Fire er gift (hvorav to er gift med hverandre), en er forlovet, en har kjæreste, og fem er single.
- Syv går eller har gått på bibelskole eller teologistudie, og de resterende fire har hatt korttidsmisjonsopphold, hvorav to i tilknytning til NMS.
- Fem har studert eller hatt praksis i utlandet.
- Tre har kun vært i utlandet på ferie og klasseturer, en av dem sier hun har reist lite.
- De studerer til følgende: to lærere, to teologer, to går på bibelskole (hvor en er tømrer og en har studert psykologi), en sosionom, en diakon, en lege, en samfunnsvitenskap, og en som sikter på å komme inn på psykologi. Noen har også studert og jobbet med andre ting.
- Det er mest tilknytning til NMS, Acta, Ungdom i Oppdrag (UIO) og noen også til Disippel Trening Skole (DTS), Bibelskolen i Grimstad, Menighetsfakultetet, men også Norsk Luthersk Misjonssamband, Ansgardskolene, Jesus Revolution og Sjømannskirken.

Hvis jeg skal se alle under ett kommer det tydelig fram at de er ganske glade i å reise. Alle har hatt kristen oppvekst, og er eller har vært engasjert i kristent frivillig arbeid. Alle er positive mennesker som lar seg engasjere. Alle er studenter, men de er på forskjellige steder i studieløpet. Alle har vært i en kontekst hvor de har lært om ytre misjon, enten teoretisk eller i praksis.

Jeg fikk altså et godt utvalg til min problemstilling. Jeg fikk god variasjon i reiseerfaring og

tilknytning til NMS. Av de som hadde vært ute på korttidsopphold var det variasjon i sted, lengde og type oppgaver. Det viste seg også at de i stor grad hørte til forskjellige vennemiljø og ikke kjente til hverandre i noen stor grad (etter det jeg kunne oppfatte). Samtidig har de forholdsvis lik bakgrunn i at de har kristen (protestantisk) oppvekst, og de har en tydelig interesse for å være bevisste på hva det vil si å være kristen (siden at alle har vært på bibelskole, gått på teologi eller vært på korttidsmisjonsopphold). Dette gir et godt grunnlag for sammenligning.

Inndeling i grupper

Da jeg skulle finne informanter, ønsket jeg å sammenligne tre grupper: de som visste de ville ut, de som visste de ville bli i Norge, og de som var usikre på hva de ville. Jeg fikk den enkelte informant til å plassere seg selv før jeg tok nærmere kontakt angående intervju. Jeg valgte å ha tre informanter i de to første gruppene, og fire i den siste gruppen.

Resultatet av undersøkelsen viste at denne måten å dele informantene opp på, måtte justeres litt, blant annet fordi det ikke var klart hvor lange utenlandsopphold de så for seg da jeg kort spurte dem før intervjuet, og fordi jeg ikke spurte hvor usikre de var på om de ville reise eller ikke. I den endelige inndelingen i grupper tok jeg ikke hensyn til hvor langt opphold de eventuelt så for seg.

Alle navn er fiktive. Med tanke på forhold til framtidig utenlandsopphold ble fordelingen slik:

- Gruppe A: Fem informanter så for seg å være i Norge. To av dem regnet det som lite sannsynlig at de kom til å reise ut på noe annet enn ferie. To kunne tenke seg regelmessig korttidstjeneste i utlandet, men med base i Norge. Den femte ville ikke utelukke utenlandsopphold, og regnet med at det i så fall ville være for en lengre periode. Disse fem informantene er Fredrik, Oda, Gunnar, Espen og Merete.
- Gruppe B: To var klare på at de ønsket å reise ut som misjonærer. Den ene så for seg langtidsopphold, med åpenhet om at det kunne bli kortere. Den andre så for seg korttidsopphold, med åpenhet om at det kunne bli lengre. Disse informantene var Daniel og Kari.
- Gruppe C: De resterende fire ønsket å reise ut, men var usikre på hvordan og hvor lenge, og ønsket å holde det åpent inntil videre. Disse informantene var Håvard, Ivar, Julie og Nina. Ivar og Julie er gift med hverandre.

Allerede her kommer det fram to tydelige tendenser. Den ene er at informantene vil holde det åpent og ikke si noe definitivt om hva de vil eller skal fremover. Den andre tendensen er at det er en slags

spenning mellom korttids og langtidsopphold. Begge tendensene er interessante for spørsmålet om hva som er motivasjon for å reise eller å bli i Norge.

Informantene er altså inndelt i grupper ut i fra hva de tenker om å reise ut som misjonær. Jeg vil nå presentere resultatet av intervjuene. Jeg har tatt tak i fire tema: kjennskap til misjon, motivasjon for å reise eller å bli i Norge, kallstanke, og tanker om fremtid. Jeg vil se på hvert tema og presentere resultatene for hver gruppe for seg. Til hvert tema vil jeg ha en oppsummering hvor jeg sammenligner gruppene og ser om det er noen forskjeller mellom gruppene, og om det er noen fellestrekk på tvers av gruppene. I spørsmålene rundt tanker om framtid var det såpass lite forskjeller mellom gruppene at jeg valgte å se alle informantene under ett.

Kjennskap til misjon

I intervjuet var det viktig å få nærmere avklart hva de tenkte at misjon er og hvem som er misjonær. Disse begrepene kan jo som kjent ha mye forskjellig innhold. Jeg spurte også om hvordan de kjente til misjon. Jeg var interessert i å se om det kunne være en sammenheng mellom hva og hvordan de hadde hørt om misjon, og hva de selv tenkte om misjon.

Gruppe A

Alle i denne gruppen har hørt om misjon i sin menighet, men de har ikke hørt så mye om det. De fleste syntes ikke de hadde så mye kjennskap til misjon. De har hørt mest om det på NMSU-leirer, på bibelskole og i forbindelse med korttidsopphold med DTS. En har en bestemor som er misjonsdame, og som har fortalt litt om misjon. En annen har en søster som tenker på å reise ut som misjonær.

Når jeg spurte dem om hva misjon er for noe, svarte alle at det handler om å gå ut og fortelle om Jesus. De var også enige om at vi skal gjøre det fordi han har sagt at vi skal gjøre det, og at vi kan drive misjon overalt. Som Merete sa det: "[Vi skal drive misjon] fordi Jesus har sagt det veldig tydelig. Og fordi jeg tenker at hvis du virkelig er kristen og virkelig tror det som står, så er det jo noe man vil fortelle om. [Det er] ikke noe man vil holde hemmelig."

Det var en tydelig tanke at som kristen så er en misjonær. Det var flere som understreket at misjon er noe man gjør der man er, og at det er en naturlig del av livet som kristen. Fredrik formulerte det slik: "Sånn jeg tenker på det nå så er det latterlig å definere [hvem] som er misjonær og ikke. Hva er vitsen? Da er man jo enten misjonær eller ateist." Merete sa litt mer om hva det innebærer: "Man tenker ikke at 'Jeg skal misjonere'. Men det er bare en levemåte hvor man inkluderer det litt og litt der man er."

Det var flere som diskuterte selve begrepet misjon. Gunnar gav uttrykk for at denne måten å tenke misjon på er en motsetning til en snevrere måte å tenke på. "Det [arbeidet jeg er med på i menigheten], det er jo misjon. Men det er gjerne ikke misjon som folk flest tenker det. Man tenker på misjonærer som noen som reiser til Afrika som tvang på stammene å bygge skoler. Det var gjerne for mye tvang i det." (Gunnar)

Fredrik reflekterte over denne måten å definere misjon på. "Det er lettere for meg å definere misjon vidt. (...) Fordi jeg vil jo være en som går ut og følger Jesus sin kommando. (...) Og da blir det jo lettere for meg å ta med det [å være kristen i Norge] i den befalingen. Så det er kanskje derfor jeg synes det er riktig at definisjonen er vid." (Fredrik)

Gruppe B

I denne gruppen har begge i hovedsak hørt om misjon hjemme og i kirka, og begge har vært på tur til misjonsfelt i forbindelse med egen utdanning. Så de i denne gruppen føler at de har en ganske god kjennskap til misjon.

Begge har familie som er ekstra knyttet til misjon. Karis mor er misjonærbarn. Hun fikk et kort opphold, for de måtte dra tilbake på grunn av helseproblemer i familien. Daniels bestefar er misjonærbarn, og han hørte særlig om misjon fra sine besteforeldre. Ellers har Daniel hørt mest om misjon på leirer, og Kari har hørt mest om det på bibelskole og i studiene sine.

I sine definisjoner av misjon la de større vekt på gjerning sammenlignet med forrige gruppe. Kari definerte det som "Å vise Guds godhet til mennesker som ikke har det så bra." Daniel sa "Det er jo å fortelle videre det at Jesus Kristus har dødd for oss. Og så er det også den bistandsdelen som jeg ser. (...) Men det er klart at det å fortelle om Jesus er viktigst"

De hadde også en tydelig sammenheng mellom å være kristen og å være misjonær. Daniel sa "Jeg synes [samtidig] det er rart at du sier du er kristen og tror, og så sier du at misjon og det å be for andre er helt fremmed. Det er noe med det at å tro innebærer noe mer." Kari fortalte også at hun hadde tenkt annerledes om misjon før et møte med en misjonær på misjonsfeltet. Denne misjonæren tenkte ikke på seg selv som misjonær, men først og fremst som en kristen. "Og det var en åpenbaring for meg. At du kan være misjonær uansett hvor du er. Du trenger ikke reise jorden rundt."

I denne gruppen er det altså også en generell misjonstanke, men med mer vekt på at det er et handlingsaspekt ved misjon, i tillegg til forkynnelse. Begge var bevisste på at man er misjonær der man er, og at man ikke trenger å reise for å være misjonær.

De kunne fortelle mye om sine tanker rundt disse begrepene, selv om de gav uttrykk for at

de opplevde det som noe litt abstrakt og vanskelig å snakke om. Som en kommentar til det sa Kari: "Ja, det er sant [at jeg visst har tanker om misjon]. Men jeg tenker ikke på at jeg lærer om misjon, for jeg tenker ikke på misjon som et ... ord." Misjon handlet mer om en måte å leve og tenke på, enn om å reise ut og være misjonær.

Gruppe C

Alle i denne gruppen forteller at de har møtt misjonærer. Tre av dem har hørt misjonærer fortelle og vise bilder. De kjenner ganske godt til misjon. De har hørt mest om misjon i kirka, på bibelskole og på NMS-leirer, og på Hald. Håvard hadde en bestemor som var NMS misjonsdame og som fortalte mye om misjon. Flere hadde også vært på besøk på misjonsfelt eller vært ettåring. Det var kun en av informantene som gav uttrykk for at det ikke hadde vært utelukkende positivt, og hun var opptatt av at hun hadde vokst på det og kommet nærmere Gud gjennom det som var vanskelig.

Nina og Ivar har nærmere tilknytning til misjon. Ninas familie skulle til å reise ut som misjonærer da hun var liten. De hadde begynt å forberede seg for å reise, men dro ikke ut allikevel. Hun vet ikke hvorfor. Ivars mor ønsket å reise ut som misjonær, men faren ville bli i Norge, og de endte opp med å ikke dra. Ivar poengterte at morens ønske om å reise ut antagelig gjorde det lettere for ham selv å tenke tanken.

I denne gruppen la de vekt på at misjon handler om å dele, og å være en aktiv del i sitt sosiale miljø. Det innebærer omsorg og forkynnelse. "Misjon handler om det å være på oppdrag, det oppdraget som Jesus gav oss. Og det må vi fortelle alle folkeslag. Og det er likeså mye naboen din som [andre]." (Nina) Det var flere som understreket at det var viktig å være tydelig kristen i sine nære relasjoner.

Det var en tydelig tanke at som kristen er en misjonær. Det kom blant annet fram i en av informantenes vri på misjonsbefalingen: "Gå derfor ut å gjør alle folkeslag til menneskefiskere, i det dere døper dem til Faderens og Sønnens og Den Hellige Ånds navn. Det er jo oppdraget." (Julie) Menneskefisker er som kjent et uttrykk for misjonær. Det var også viktig for flere å understreke at man ikke trenger å ha en stilling som misjonær for å være misjonær, men at det var en naturlig del av det å være kristen. "Som kristen så er det et valg som må ha noen følger. (...) Man må tenke over det valget man har tatt ved å bli kristen." (Håvard)

Oppsummering

Alle informantene har hørt om misjon i kirka, og ellers er det variasjon i hvor de har hørt om misjon. De fleste i gruppe B og C hadde vokst opp med misjon, og alle i disse gruppene har vært på korttidsopphold eller besøkt misjonsfelt. Her var gruppe A litt mer blandet, hvor noen hadde hatt lite med misjon å gjøre, mens andre hadde vært på korttidsopphold. Alle informantene som hadde vært på korttidsopphold eller hadde vært på besøk på et misjonsfelt, opplevde oppholdet som positivt.

Sett under ett hadde informantene en ganske unison måte å definere misjon på. De har en vid definisjon, hvor misjon handler om å være en kristen i hverdagen. Hvis mine informanter hadde diskutert med hverandre kan det se ut som at det hadde det vært lite uenighet om hva misjon er og hvem som er misjonær. Flere poengterer at man ikke må reise noe sted for å drive misjon, og at i noen tilfeller kan det å "gå ut" i praksis bety å åpne døren og gå ut av huset. Det poengteres både av de som tenker å reise ut og de som ikke gjør det.

Det kom ikke fram noen sammenheng mellom misjonsforståelse og hva de tenkte om det å reise ut. Men ut i fra resultatene kan det se ut som det kan ha mye å si hva nær familie tenker om det å reise ut som misjonær. I gruppe B og C hadde alle familie med tilknytning til misjon. I gruppe A var det en som også hadde det, og hun var en av dem som ønsket å være ute på flere korttidsopphold.

Det var flere som poengterte at det var vanskelig å definere disse begrepene, og ofte brukte de samme begrep på forskjellige måter. Særlig ordet *misjonær* ble brukt forskjellig: både synonymt med en kristen, og i betydningen en som reiser for å gjøre en tjeneste i utlandet. Stort sett var det greit å skjønne betydningen ut i fra kontekst.

Motivasjon

Her vil jeg gi et bilde av hva som var informantenes motivasjon for å reise ut eller å bli i Norge. Hva gjør at de vil det de vil? Her har jeg lagt vekt på det de mente var avgjørende, men det er selvsagt mange ting som spiller inn. Jeg spurte også om hva som skulle til for at de kunne reist ut som misjonær, og hva som hindret dem i å reise. Noen syntes det var litt vanskelig å svare, men hadde noen tanker rundt det allikevel.

Til dette temaet ble underspørsmålene i de tre gruppene veldig forskjellige, naturlig nok. Jeg ville se om det var noen momenter som var forskjellig gruppene imellom. Samtidig ønsket jeg å se om det var motivasjon som var felles, uavhengig av hva de ville.

Gruppe A

Motivasjon for å bli i Norge

De i denne gruppa har altså tenkt seg å bli i Norge. Motivasjonen for å bli uttrykte de på forskjellige måter. En ting som gikk igjen var at de har et ønske om å bidra med kristent barne- og ungdomsarbeid i Norge, og særlig Gunnar og Espen understreker dette som en motivasjon for å være i Norge. Som Gunnar sa det: "Norge forfaller. Så vi må bygge det kristne miljøet opp igjen. Det er bare et tidsspørsmål før det komme misjonærer hit. Man burde ikke reise ut når ting står på halv åtte hjemme." Også Espen uttrykte seg på denne måten: "Vi må re vår egen seng før vi ber andre re sin", og videre: "Nå er de jo så ille at vi er nødt til å få misjonærer fra Afrika hit!" (Espen) Begge disse er opptatt av trosopplæring i Norge. "Jeg tror ikke jeg kan frelse hele Norge. Men jeg ønsker å gjøre en forskjell. Jeg ønsker også å få en kultur for trosopplæring. Jeg kan i hvert fall gjøre det i ett miljø. Hvis jeg klarer å gjøre trosopplæringen i den kirka til en viktig greie, så tror jeg det [er det jeg ønsker]." (Gunnar)

For Merete er det også en viktig motivasjon med barne- og ungdomsarbeid i Norge. Hun er opptatt av barn i vanskelige livssituasjoner og barn med spesielle behov, og ønsker å være med å utvikle dansemiljøet i Norge. Hun er bevisst på å være et kristent forbilde "som ikke vrikker på rompa og bare spiller på sex, men danser og har det bra. Ikke bare konkurrerer, men har det gøy."

Fredrik og Oda vil være i Norge fordi det er her de ser for seg å jobbe, og det er her de har familien og kjenner ting. Begge er engasjert i å hjelpe mennesker, og utdanner seg innen omsorgsyrker. Fredrik la vekt på det kristne aspektet ved å være en som hjelper sine pasienter. Oda var veldig engasjert i psykologi, og la vekt på dette engasjementet som motivasjon for å bli i Norge å studere, selv om det kunne være spennende å reise. "Jeg hadde egentlig veldig lyst [å være ettåring]. Men jeg hadde jo så lyst til [å bli] psykolog, og det er så lang utdanning. Og da hadde blitt så lenge å ta seg fri et år til."

Hvorfor ikke utlandet? Hva kunne gjort at du dro ut?

Flere i denne gruppen opplevde disse spørsmålene som litt kunstige. En grunn var at de ikke hadde vurdert det så nøye. En annen grunn var at siden man er misjonær der man er, så spiller det ikke så stor rolle om man er i Norge eller utlandet. Enkelte opplevde spørsmålene som litt kritiske og lurte på om jeg mente at alle burde reise utenlands.

For Espen og Gunnar var hovedargumentet for å ikke reise ut at noen må bli i Norge å gjøre en innsats. Begge gav uttrykk for at de hadde reist ut hvis Gud hadde sagt det. "Utlandet hadde vært

allright, men jeg vil være hjemme. Hvis ikke Gud kommer til meg i et syn og sier at jeg skal til Afrika og hilse på Abdul og gjøre han kristen og bygge en kirke. Men nå føler jeg at det trengs flere folk i Norge." (Espen)

Det var altså ikke en umulig tanke å reise ut som misjonær. Gunnar tenkte at hvis han skulle dra, så måtte det være for en lengre periode. "Ett år hadde sikkert vært kjekt. Men det er liksom ikke misjonær." Han er relativt kritisk til korttidsmisjon "De reiser ut også hjelper de andre, og finner seg selv. Bistand og nestekjærlighet har blitt en veldig populær greie." Gunnar tenkte også over at det kunne være vanskelig å dra fordi det var litt skremmende å reise til noe helt ukjent. Men også fordi det ikke var entydig positivt å dra. "Jeg tenker at jeg hadde følt meg mer påtrengende [i Afrika]. (...) For her er det flere som ikke har en tro. Men hvis vi reiser ut, så er det i større grad snakk om å forandre noens tro."

Merete og Fredrik kunne godt tenke seg å reise, og da for flere korte perioder. Begge har konkrete tanker om hva de kunne tenke seg. Merete kunne tenke seg å vært i et danseteam som jobbet for å få barn vekk fra gata. Fredrik kunne tenke seg å jobbe på en helsestasjon. De ønsker å gjøre en forskjell og følte seg trygge på at de kunne bidratt med noe. Men begge så for seg å være mest i Norge. "Jeg har jo tenkt igjennom det [å reise ut som misjonær], for jeg har jo hørt om det. Det er jo vanlig at folk drar. Det trengs jo folk her også, alle må ikke reise ut. Man har jo godt av å reise ut for å få et perspektiv på ting for så å komme hjem igjen." (Merete) "Det er lite som skal til for [at jeg blir]. Det er mer som skal til for at jeg reiser. Det er så greit [her]. Det er utrolig bra å være her, vi har det fint." (Fredrik) Omtrent alle la vekt på at en kunne ha godt av å reise ut for å få et annet perspektiv på ting i Norge.

Så hva skulle til for at Merete og Fredrik reiser? For begge er det avgjørende at ting legger seg til rette og praktiske ting går i orden. Det gjaldt særlig spørsmål om økonomi og tid. Fredrik sa også at det ville hatt noe å si om han hadde fått et kall. "Det blir en sånn gradering da. Hvis det er stor kallsfaktor, så trenger ikke det praktiske å være så [i orden]" (Fredrik)

For Oda hadde det mye å si at hun var så engasjert i psykologi. Selv om hun kunne tenke seg å reise så vil hun bli i Norge.

Jeg har lyst til å se mer av verden. Bare se at ting kan være veldig annerledes enn i Norge. Og hvis jeg kan bidra med noe, så er det veldig bra. Men jeg tror ikke psykologi er sånn veldig typisk. Jeg har ikke hørt at psykologer er misjonærer. Det er jo helst leger og sånn. Men det hadde sikkert gått an.

Hun kunne ikke se for seg hvordan hun kunne bruke psykologi i utlandet, selv om "De trenger vel psykologer i alle land".

Alle nevnte familie og venner som noe som gjorde det vanskelig å reise ut. De fleste

kommenterte også at det var vanskelig å tenke seg å oppdra barn i utlandet. Fredrik var den eneste som gav uttrykk for at det ikke ville være noe problem.

Omtrent alle uttrykket at det er vanskelig å vite hva som er fra Gud og ikke. Oda poengterte nettopp dette som noe som gjorde det vanskelig for henne å reise ut. Som misjonær trenger man å være trygg på forholdet til Gud. "Så tror jeg kanskje at det er litt fordi jeg ikke føler at jeg har så nære forhold til Gud selv. Det er litt sånn at jeg tenker at jeg må ha mer å komme med. Jeg vet ikke helt hvordan jeg skal si det... Jeg føler liksom ikke at jeg får noe direkte fra Gud."

Gruppe B

Motivasjon for å reise ut

De to i denne gruppen har en bestemt tanke om å reise ut. De ser for seg ganske forskjellige typer oppgaver og lengde på opphold, og det viste også igjen i at de hadde ganske forskjellig motivasjon. Det de i denne gruppen har til felles, er at de ønsker å leve ut sin tro i praksis, og ønsker å gjøre en forskjell. Begge har et ønske om å leve slik at Gud styrer livet deres. Daniel hadde en bestemt kallsopplevelse da han var liten, og hadde tenkt mye på dette med misjon. Kari hadde ikke hatt denne tanken så lenge, og tok ting som det kom.

Daniel beskrev kallsopplevelsen slik: "Akkurat der [på møtet] kjente jeg at det var misjonær jeg skulle bli. Helt tydelig og klart." Bibelferset "For vi kan ikke la være å snakke om det vi har sett og hørt "(Apg 4,20) har vært en viktig motivasjon. "Helt siden jeg hørte om det [bibelferset](...) på barneleir, har det vært med meg som en grunn til hvorfor jeg ønsker å drive med misjon."

Kari har et engasjement for de som ikke har det så bra, og har lyst til å reise ut. "Siden vi har det så bra i Norge i forhold til mange ting, materielle ting, så tror jeg det er bra å dra ut og gjøre gode ting for Jesus." Det har ikke vært en spesiell opplevelse, men en tanke som har dukket opp. "Jeg føler ikke at Gud sier 'Nå skal du være der og gjøre det'. Men jeg har jo fått en brann for å reise. Og det må jo bety noe. Det er jo ikke noe som popper opp av seg selv, vil jeg tro. Eller velger jeg å tro." (Kari) Hun vil reise ut fordi hun har lyst å prøve. Hun har et særlig engasjement for vanskeligstilte kvinner og barn, og hørte om et slikt arbeid i Sør-Amerika. Hun hørte om dette arbeidet "og jeg tenkte det vil være interessant å reise ned og se hva de driver med." (Kari)

Begge har bestemte tanker om hva de ønsker å jobbe med, og er motivert ut i fra interesser. Daniel ønsker å jobbe med jordbruk. "Jeg har alltid hatt lyst til å bli bonde. Jeg vet ikke hvor mye det har med kall å gjøre. Det har vel mest å gjøre med hvem jeg er." (Daniel)

De har forskjellige tanker om lengde på opphold. Daniel tenker at man må bli en stund hvis

det skal gjøre en forskjell. "Jeg tipper at det er det som vil være noe vits i. Prosjekter man har i ett år, detter gjerne etter et år. Det tar lang tid å få etablert noe som varer." (Daniel) Mens Kari ønsker å reise for et år og så se det an. "Foreløpig har jeg ikke fått det store kallet. Men jeg får lyst å prøve det og finne ut hva det vil si og hva misjon er. [Og finne ut om] alle oppgavene du kan gjøre." Hun hadde også noen tanker om hva som hadde fått henne til å bli lengre: "Da ville jeg fått en tilhørighet. Det er viktig for meg å kjenne meg trygg. Så hvis jeg blir godt tatt imot, og jeg får bli kjent med mange, så er det lettere for at jeg kunne blitt."

Hva gjør det vanskelig?

Ingen av disse informantene har konkrete planer for når og hvordan de skal reise. Hos begge er det en del praktiske ting som kan være vanskelige utfordringer. En ting er at de ikke har kontakt med noe misjonsselskap og ikke helt vet hvordan de skal reise ut. Kari har ikke tenkt så konkret på hvordan de skal reise ut, eller om de skal reise ut med noen organisasjon og være med på et prosjekt eller på dra på egenhånd. Det kan hende at økonomi blir vanskelig. Men i møte med disse tingene så har begge en tanke om at ting legger seg til rette. "Vi har ikke tenkt på alt det praktiske. Det er rart da, for ting legger seg til rette for at det skal gå. Ferdiglagte gjerninger." (Kari)

Daniel ønsket å reise ut med en organisasjon. Men kjæresten hans, som han ser for seg å reise ut sammen med, sitter i rullestol. De har opplevd at handicapet har gjort ting vanskelig, særlig i møte med ledelser som ikke har klart å sette seg inn i deres situasjon. "Det kan jo gjøre det veldig vanskelig å dra ut. Det kan hende at misjonsselskaper ikke vil ha oss." (Daniel) Selv så de ikke på det som en uoverkommelig hindring. Det kunne også være en døråpner i møte med mennesker.

Begge nevner det å ha barn som noe som kan gjøre det vanskelig å forbli misjonærer for lang tid. Da er det ikke det helsemessige som betyr noe, men heller det sosiale. Daniel legger vekt på hvordan det kan være vanskelig å komme tilbake til Norge og være en del av en kultur en ikke har vokst opp i. Kari la vekt på utfordringen med å være borte fra det kjente når en får barn. "Jeg har jo aldri hatt noen unger, så jeg vet jo ikke hva jeg skulle gjort med en. I tillegg [er du i] en ny kultur, og det kan bli litt vanskelig med begge deler." Men moren oppmuntrer henne til å reise selv om hun skulle bli gravid.

Daniel nevnte også at fordi det er så lett å reise tilbake er det vanskelig å bli. "Hvis det er lett å reise ut, og ikke dyrt, da er det jo veldig lett å reise tilbake igjen også. Og er man ute så krever det ganske mye." (Daniel) Og hvorfor skal man bli hvis ting blir for krevende?

Det er vanskelig å reise fra familie og venner, men det er ikke avgjørende. Daniel nevner også fagmiljøet, særlig fordi det skjer så mye utvikling på hans felt som han vil henge etter i. "Jeg er

jo veldig glad i familien min, men jeg tror ikke det kommer til å være det verste. Det er heller venner, fagmiljø, det som er trygt og godt og kjent." (Daniel) En går glipp av ting hvis en reiser, særlig i fagmiljøet "Det er en utvikling som går fort. Man blir hengende etter hvis en blir borte litt. [Det kan hende det] skremmer folk litt." (Daniel) Han nevner også lønn som en litt "skummel" ting som kan gjøre det vanskelig å dra. For Kari handlet det mest om relasjonene. "[Det er] veldig viktig med relasjoner jeg har her, [og de] trekker litt igjen. Familie og venner. Ellers er det ingenting." (Kari)

Kari problematiserte ikke det å reise ut. Men for Daniel var det ikke entydig at det var det beste å reise ut. "Det er jo spørsmålet om det er bruk for meg? Trengs jeg, eller er det nok hvite som kommer og forteller om Jesus og bygger opp landbruksprosjekter?" (Daniel) Han tenkte også på om det "er bedre at jeg jobber her i Norge og gir halve lønnen min til ti evangelister fra MekaneJesus kirka i Etiopia? De forteller jo mye bedre om Jesus til sine landsmenn enn det jeg ville klare, med både språk og kultur inne." (Daniel)

Gruppe C

Hva gjør at de har lyst til å dra, hva skal til?

Alle i denne gruppen sier at det er lite som skal til for at de reiser ut. Håvard er den eneste som regner det som sannsynlig at det ikke blir et langt opphold. Nina regner med det blir minst 4 år. Ivar og Julie vet ikke hvor lenge et eventuelt opphold kan bli.

Den motivasjonen det blir lagt størst vekt på i denne gruppen, er eventyrlyst. De synes det er kjekt å reise og se nye steder og møte nye mennesker. Det er en tydelig tanke at egne interesser og det å følge Guds vilje går mye ut på det samme. Nina poengterer at reiselysten er noe som er lagt i henne. "Jeg har alltid vært glad i å bli kjent med folk. Jeg tror det er noe Gud har lagt ned i meg. At jeg er glad i å lære språk og møte folk." (Nina) Ivar og Julie sa at motivasjonen deres "er en kombinasjon av tjenestevillighet og eventyrlyst." (Ivar)

Det som ellers kom tydelig fram av motivasjon, var tanken om at som kristen så skal en gå ut. Det å reise ut er en naturlig del av det å være kristen. "Som kristen så er det et valg som må ha noen følger: å leve tettest mulig til Guds ord. Da kommer jo dette med å gå ut som en naturlig effekt. Det er viktig å følge disse for ikke å bli avstumpet, lunken, likegyldig. Man må tenke over det valget man har tatt ved å bli kristen." (Håvard)

Det er også en viktig motivasjon at de liker utfordringer og ønsker å gjøre en forskjell. Både fordi det er da det er kjekt å gjøre en oppgave, og fordi man har et forvalteransvar for sine evner.

"Vi har fått talenter som vi kan bruke til Hans ære. Så får Han vise oss hvor."(Ivar)

Informantene viser til mange praktiske forutsetninger som må være i orden for at de skal reise ut. Det gjaldt særlig å være ferdig med utdannelse, å få en oppgave som er interessant, og å få en ordning som gjorde det økonomisk mulig å reise. Det ble lagt særlig vekt på det siste. "Jeg tenker at hvis det er noe jeg er gira på og sjansen er der, så reiser jeg. Det kan jo hende at det ikke går av økonomiske grunner. Hvis jeg må betale det selv, for eksempel." (Nina)

For Håvard og Nina vil det ha noe å si hva en eventuell ektefelle kan tenke seg. Julie hadde tenkt litt på misjon før hun traff sin mann, men det hadde en del å si at han tenkte på det. "Det ble aktuelt å tenke mer på misjon når han [Ivar] fant meg. (...) Det har liksom bare ligget der. Fordi jeg har hørt mye om det, og fordi jeg kjenner mange misjonærbarn." (Julie)

Det er en viktig forutsetning at man får jobbe med noe som er kjekt og hvor det er bruk for en. "Det er viktig at jeg kommer til en plass hvor jeg har noe å gjøre." (Nina) Det var viktig for henne å være trygg på det på grunn av erfaringene fra et korttidsopphold hvor hun hadde lite å gjøre. I enkelte tilfeller følte hun at hun var i veien i stedet for å hjelpe til, og det var ingen god opplevelse.

Det kan også være avgjørende å bli spurt personlig om å reise ut. Det har både med at det er vanskelig å orientere seg i alle valgmulighetene, men også fordi det er litt lite tiltak hos de unge:

En ting er å få et kall fra Gud, men det er en annen ting å få et spørsmål fra noen også. Jeg tror at hvis noen hadde ringt fra NMS eller NLM og spurt om jeg kunne være lærer i et år så skal du ikke se bort ifra at jeg hadde sagt ja. Og jeg tror mange har det sånn. Unge har liksom ikke drivet til å finne dette ut på egen hånd. Det blir liksom en av mange muligheter, men hvis de får spørsmål, så tror jeg kanskje flere hadde reist.(Håvard)

Samtidig ble det også nevnt at det kunne være lettere å reise ut enn å bli i Norge, hvor det kan være ganske slitsomt å være kristen. "Vi har jo tapt noe her [i det kristne miljøet]. [Og da er] det er mye lettere å reise ut." (Nina)

Hva gjør dem usikre? Hva hindrer i å reise?

Selv om de har et ønske om å reise ut, er det mange ting som gjør dem usikre. Det er særlig det at det er vanskelig å se for seg hva man gjør som misjonær. "Det er så mange spørsmål knyttet til det. Hva blir oppgaven? Hvor skal vi? Hva må vi klare oss uten? Er det riktig av oss å ha en hushjelp?" (Ivar) Det er enklere å se for seg tjeneste innen bistand enn innen evangelisering. "Jeg tror det er lettere for en lege eller sykepleier å se seg selv som misjonær, enn det er for en prest og en lærer." (Ivar) Samtidig lurte Nina på om det kunne være et problem at hun ikke hadde noen teologisk bakgrunn. "Jeg vet ikke helt hva jeg kunne ha gjort. [Jeg] kunne kanskje vært [med] i et prosjekt.

Jeg har jo ikke noe teologisk bakgrunn, så da er det jo litt begrenset." (Nina) Men Håvard så ikke på dette som noe problem, så lenge man er fleksibel. "Er egentlig åpen for alt. Og behovet er jo der uansett hvor du kommer."

Her kommer flere av dem også inn på diskusjonen om det er nødvendig å reise ut. For som Julie sa det: "Hvis du vil jobbe blant muslimer i Afrika så kan du liksom godt jobbe i Groruddalen." Når man kan være kristen hvor som helst, hvorfor skal en da reise ut? Et annet aspekt som kom fram var spørsmålet om hvorfor en skal reise langt for å gjøre en oppgave som kanskje lokalbefolkningen kan gjøre bedre selv.

Nina og Julie kom også inn på hvordan det kan føles litt ambisiøst å reise ut som misjonær hvis en ikke er trygg på at det er det en vil. Og det er vanskelig å reise ut hvis en ikke er trygg på seg selv. "[Hvis] jeg tenker at jeg ikke er god nok eller ikke klarer det [å være misjonær]. Det kan jo fort skje. At jeg ikke er kristen nok, eller ditten eller datten nok. Jeg håper nå at det ikke blir sånn da." (Nina) Samtidig er det ikke avgjørende å ha et tydelig kall eller være trygg på hva en vil. "Jeg tenker at det skal mye til før Gud hindrer en person i å reise." (Julie)

Det kan gi en trygghet å reise ut for en misjonsorganisasjon. "Jeg ville heller reist ut for en misjonsorganisasjon hvor det er rammer rundt, der en blir satt inn i et system og får oppfølging." (Julie) Men det krever også at du er trygg på deg selv for å tørre å ta kontakt i utgangspunktet. "Du må selv ta kontakt med en misjonsorganisasjon hvis du vil bli misjonær i utlandet. Og jeg tenker at du må ha et ganske sterkt kall og være ganske bevisst hvis en gjør det. Det er litt sånn høy terskel." (Julie)

Alle nevner at det er vanskelig å reise fra familie og venner. Det gjelder særlig i forbindelse med eventuelle barns oppvekst. Da går man glipp av hjelp til oppdragelse og barnepass av barna. Med tanke på barn kommer også spørsmålet om når man bør reise tilbake til Norge igjen. Samtidig så de hvordan det kunne være positivt for dem som familie å reise ut. "[Man får] veldig gode relasjoner innad i familien. Det knytter familien sammen å være ute." (Ivar)

Ivar og Julie tenker at de vil tilbake senest når barna begynner på ungdomskolen. Håvard vil i så fall tilbake litt tidligere.

Hvis jeg skal reise ut og være der over lengre tid så kommer jeg til å vurdere sterkt å reise hjem når barna begynner på skole. Tror det er positivt for barna å vokse opp i et annet land. Men [det er] ikke positivt med store avstander og få møter. Med det må jo vurderes etterhvert i den situasjonen. Tror ikke jeg kommer til å gjøre det. Det blir jo vanskeligere i og med at flere og flere [norske internat-] skoler blir nedlagt. Man må vurdere mange ulike faktorer før man tar et sånt valg. (Håvard)

I det hele tatt er det mange faktorer som spiller inn. "Når tiden er inne så er det så mange ting som

skal klaffe. Det er jobb, det er alder på eventuelle barn. [Og] hvor vi ønsker å være. Det er mange ting som skal klaffe på samme tid." (Ivar) For Nina og Håvard har det som sagt også noe å si hva en eventuell ektefelle tenker om dette.

Oppsummering

Fellestrekk for alle informantene er at de er motivert ut i fra interesser. Det gjelder både yrkesvalg og hva de ser for seg å gjøre framover i livet, og det gjelder tanker om misjon. De tar gjerne utgangspunkt i egne evner, og i hva som engasjerer dem. Alle har et ønske om å hjelpe og å utgjøre en forskjell.

Informantene i gruppe A og B er også motivert av at de ser et tydelig behov. I gruppe A ser mange et behov i kristent barne- og ungdomsarbeid i Norge, og i gruppe B ønsker de å hjelpe de som ikke har det så bra som oss i Norge.

I gruppe B og C var reiselyst en viktig motivasjon (noe som henger sammen med interesser). De la også vekt på at det å reise ut føltes som en naturlig følge av det å være en kristen og følge Jesu misjonsbefaling. Å leve etter Guds vilje var en viktig motivasjon.

Flere av informantene i Gruppe A la vekt på at de ønsket å være et forbilde. De sa også at en viktig motivasjon for å bli i Norge var at det er her de er kjent, og det er her de ser for seg å leve og jobbe. I gruppe B var en av informantene motivert av et tydelig kall, og "kan ikke la være å fortelle om det vi har sett og hørt". I gruppe C var det flere som la vekt på at de liker utfordringer, og at de blir motivert av en eventyrlyst.

Det var noen ting som gjorde det vanskelig å reise ut som misjonær. Alle informantene syntes det var vanskelig å reise fra familie og venner. Det var også vanskelig å se for seg hvordan det kan være å ha barn mens en er ute på misjonsopphold. Et annet fellestrekk på tvers av gruppene var at det er vanskelig å kjenne igjen hva som er fra Gud, og å vite hva Gud vil. Dermed blir det vanskelig å si hva som er godt og riktig å velge. I gruppe A og C kom det også fram at denne usikkerheten i seg selv gjorde det vanskelig å reise ut som misjonær, fordi en som reiser ut burde være trygg i sitt gudsforhold og ikke ha for mye tvil og usikkerhet.

Problematisering rundt misjon var også noe som gjorde det vanskelig å reise ut som misjonær. Informanter i gruppe A la mest vekt på at det føles påtrengende å overbevise andre til å tro noe nytt. I gruppe B og C kom det også fram spørsmål om det var bedre å heller lønne lokale evangelister enn å reise ut selv. Da bruker man jo masse ressurser som kunne kommet bedre til nytte på andre måter. Spørsmålet om det er riktig å reise ut var altså viktig.

Flere i gruppe A la vekt på at det var vanskelig å reise ut fordi de følte at de trengtes i Norge.

Noen så positivt på korttidsopphold, men ikke alle. Langtidsopphold opplevdes som et ganske drastisk valg, og det ville være litt skummelt.

For de i gruppe B var det i hovedsak praktiske utfordringer som gjorde det vanskelig å reise. Det ble også nevnt at det er krevende å bli når det er så lett å reise tilbake.

Det som gikk igjen i gruppe C var at det er vanskelig å se for seg hva en kan eller skal gjøre som misjonær. Det å være usikker på om det er bruk for dem gjør det vanskelig å reise ut. Det er også høy terskel for å ta kontakt med en misjonsorganisasjon når en føler seg usikker.

Det var noen fellestrekk for hva de så for seg at måtte skje for at de skulle reise ut. Det ene var det å ha en trygghet om at en bidro med noe positivt, og at det skulle være noe de hadde lyst til å gjøre. Det andre var at praktiske ting måtte legges til rette. Det var en gradering i hvor sannsynlig de trodde det var at de kom til å reise ut.

For de i gruppe A og C hadde det hatt mye å si hvis de fikk en visshet om hva Gud ville, gjennom et spesielt kall eller annen tydeliggjøring. I gruppe C nevnte de i tillegg at det ville ha noe å si hva en eventuell ektefelle tenkte. De la også vekt på at det kunne være avgjørende å bli spurt personlig.

I gruppe B dreide spørsmålet mer i retning av hva som skulle til for at de kunne bli værende i en misjonstjeneste. Det ville ha mye å si med trivsel, og da særlig det å være en del av et miljø og ha en tilhørighet.

Det er en fare å begynne å spekulere i hva de ikke snakket om. Men det var en ting jeg syntes var påfallende at de ikke nevnte. Det at mennesker trenger å høre om Jesus for å bli frelst var ikke noe som ble nevnt som motivasjon for å reise ut. Den eneste sammenhengen det ble nevnt i var i gruppe A i forhold til situasjonen i Norge, hvor det er så få kristne.

Kallstanke

Det er flere som har sagt at de hadde reist ut hvis de hadde blitt kalt av Gud. I denne delen vil jeg gå nærmere inn på informantenes kallstanke. Her legger jeg vekt på hva de tenkte om hvordan Gud veileder, og hva kall er. Jeg ser også på ting som de syntes var vanskelig med kall.

Gruppe A

Kallsbegrepet er viktig, og ganske entydig definert som en sterk overbevisning utenfra, altså fra Gud. Men overbevisningen kan komme på forskjellige måter. Kallsforståelsen kom særlig til uttrykk i forbindelse med hvordan en velger mellom forskjellige alternativer. "Det kan være fordi

man har veldig lyst, eller så har man kanskje en spesiell opplevelse av at Gud kan ha sagt det direkte. Eller at man bare har bestemt seg. Man må liksom tro at det kommer utenfra et sted. Det er ikke bare fra deg selv." (Oda)

Noen ganger gir Gud tegn og hint om hva en skal velge. Det var flere som poengterte at man må være trygg på at det ikke kom fra en selv. "Det må vel bli en sterk overbevisning. Du bør være godt overbevist om at det ikke er bare dine egne tanker. Jeg vet ikke om jeg har opplevd det, så jeg vet ikke hvordan jeg skal kjenne det igjen. (...) Det [kallet] kunne ha overbevist meg om å gjøre nesten hva som helst." (Fredrik)

De hadde forskjellige bilder av hva en konkret kallsopplevelse kunne være. Noen nevnte å høre en stemme, flere nevnte skrift på veggen. En ting som kom tydelig fram var tanken om at Gud veileder gjennom hva man har lyst til og drømmer om, som en motsetning til en konkret opplevelse.

Kall. Det er et stort ord. Det er kanskje ikke et ord jeg bruker mye. Jeg tror det også kan være en liten drøm som ligger der. Som når man tenker på et land eller noe annet, for eksempel dansing. Det er noe ekstra. Tror [en drøm] kan være like mye et kall som om han skriver på veggen eller hva han gjør. (Merete)

Det er også knyttet til følelser.

Jeg tror at Gud har lagt til noe i hjertene til folk. Først må du forstå og finne ut om det er fra Gud. Så tror jeg at Gud bruker deg der du er til det du er god til. Og da kunne han lagt på hjertet til folk at du skal til et bestemt sted. Han gjør det med mange. At folk får en følelse av at de burde gjøre noe her. Jeg har en følelse av at jeg må gjøre noe hjemme [I Norge]. (Espen)

Kall blir altså knyttet til både følelser og det du drømmer om, det du er god i, og at ting legger seg til rette.

Det var ingen i denne gruppen som hadde opplevd et spesielt kall. Men det var flere som hadde opplevd å bli veiledet av Gud, og da særlig gjennom det de kalte "å gå i ferdiglagte gjerninger". Det kom særlig fram i situasjoner hvor en sto ovenfor et valg. For Merete handlet det mye om at ting la seg til rette i en situasjon hvor hun var usikker på hva hun ville. "Jeg har opplevd at han har ledet meg. At ting har lagt seg til rette når det har vært [noe] jeg har hatt lyst til, men ikke vært helt sikker på. Så har ting bare lagt seg til rette, sånn at jeg tenkte 'ok Gud, du er med!'" For Gunnar var veiledningen en trygghet som vokste over tid, og da særlig gjennom bekreftelser fra familie og venner.

Jeg har aldri hørt en stemme, men det tror jeg ikke er så viktig. Men det at jeg har valgt at jeg skal bli prest, det tror jeg ikke bare er fordi jeg har lyst. Det er et sånn valg [som gjør] at jeg tror at Gud har noe med det å gjøre. Jeg var litt imot det i begynnelsen, og jeg tenkte veldig lenge over det. Jeg spurte flere før jeg gjorde det.

For Oda handlet det om en trygghet om at Gud var med henne, selv om hun ikke kunne merke det på noen spesiell måte. "Jeg følte at Gud ville være med meg uansett hvor jeg endte opp, og det var det viktigste."

Disse historiene handlet om valg av studieretning og studiested, noe som opplevdes som nokså store valg. Men flere fortalte også om følelser og veiledning i møte med mindre valg. "Gud kjenner meg og den aktuelle situasjonen og valget jeg står i, og fører meg med sin hånd." (Fredrik) Det gjaldt både små og store ting, og man trenger ikke å merke det selv.

Det ble nevnt flere ting som gjør kallsbegrepet vanskelig. Det som kom sterkest fram var at man aldri kan være helt sikker på om noe er fra Gud. Siden det er noe vi må tolke så er det alltid en mulighet for at vi tolker feil. "Når folk sier til meg at de har fått noe fra Gud så tenker jeg litt sånn 'Hvordan vet du det'? Jeg klarer ikke å se forskjellen. Man klarer jo å få en sterk overbevisning selv om man er ateist. Så jeg synes det er veldig vanskelig." (Oda)

Det var ikke alle som så på det som et problem. Men for de som syntes det var vanskelig ønsket de å ta valg slik at det var fornuftig samtidig som det passet med kristen overbevisning. "Jeg er nok litt sånn som person at jeg velger ikke å tro at noe er enten kall eller ikke kall. Jeg har ikke nok grunnlag til å si hverken det ene eller det andre." (Oda)

En annen ting som gjorde kallsbegrepet vanskelig var at kallet kunne skape et skille mellom de som har et kall og de som ikke har det. Gunnar uttrykte at det kunne være en fare at en med kall kunne tenke "Jeg har fått et kall, da kan jeg gjøre sånn", og være hevet over andre. Men samtidig var det ikke mulig å utelukke det helt. "Jeg kan ikke motsette meg det [hvis noen sier de har et kall]. Jeg tenker ikke at det er bare noe mennesker har funnet på. Jeg tror på de som sier de har fått det. Men jeg liker ikke helt greia med det." (Gunnar)

Andre ting som også gjorde dette med kall vanskelig er at det ligger mye forpliktelse i det, og det er litt skremmende. Det er et offer knyttet til det å ta store valg som gjør at man må reise fra familie og venner.

Gruppe B

For informantene i denne gruppen handler kall om det å slippe kontrollen og overgi seg til Guds plan for livet deres. Begge forteller hvordan det har vært en hovedtanke i møtet med livet. "Når du begynner å leve etter det Gud vil så skjer fort ting som du ikke hadde tenkt." (Kari) Det er en trygghet, men kan også være utfordrende. "Guds tanker er andre enn mennesketanker. Han har litt høyere tanker og et annet perspektiv enn det vi har. Det er jo bare en erkjennelse." (Daniel)

Daniel har hatt en spesiell kallsopplevelse hvor han fikk en følelse av at han skulle bli misjonær. "Og den [følelsen] har ikke sluppet [taket]." Det var en opplevelse av at Gud snakket til han rett "inn i hodet".

Begge hadde en tanke om at de blir veiledet mer indirekte gjennom sine engasjement. "Jeg har jo fått en brann for å reise. Og det må jo bety noe. Det er jo ikke noe som popper opp av seg selv vil jeg tro. Eller velger jeg å tro." (Kari)

For de i denne gruppen er det en tydelig tanke at hvis Gud vil ha dem ut, så får han ordne det praktiske. "Vi har ikke tenkt på alt det praktiske. Det er rart da, for ting legger seg til rette for at det skal gå. Ferdiglagte gjerninger." (Kari) For Daniel har det praktiske vært noe som har gjort det vanskelig å ha et kall. Kjæresten hans sitter i rullestol, og han ikke vet hvordan det kan ordne seg praktisk hvis de skal reise ut sammen. "Det ble en sånn fysisk barriere. Nå vet vi ikke helt hvordan det kommer til å gå. Hun kommer jo ikke til å gå igjen. Og begge tenkte jo at vi skulle ut. Så akkurat nå så vet vi ikke hva som skjer der. Men det får bli Guds problem." (Daniel)

Det var også andre ting som gjorde det vanskelig med kall og det å bli ledet av Gud. Særlig Daniel har kjent på at Gud oppleves taus. Det gjelder ikke bare det at det er vanskelig å se hvordan det skal ordne seg slik at de kan reise ut som misjonærer. Det er også vanskelig at Gud ikke svarer eller helbreder kjæresten. "Nei, Han sier jo ingen verdens ting. Ikke hva vi skal, Han helbreder henne ikke, det er helt taust. Og det synes jeg er litt vanskelig." (Daniel) I perioder har det gjort det vanskelig å tro på Gud. "Så har jeg gått noen runder med å tenke 'er det noen Gud? Hvorfor svarer du ikke, Gud? Hvorfor gjør du ikke noe? Hvorfor sier du ingenting?' Det synes jeg er veldig vanskelig fortsatt." (Daniel)

De snakket også om hvordan det kan være vanskelig å vite om noe er fra Gud. "Det [om noe er fra Gud] vet en ikke. Man må stå for de valgene man tar, og be Gud om å gi noen gode signaler og tegn." (Daniel) Noen ting kunne gjøre henne trygg på at det var fra Gud: "For meg må det være noe som gjentar seg. Eller at jeg får en ide, så ber jeg 'Kjære Gud, hvis det ikke er fra deg, så la det forsvinne'. Og veldig ofte så går det vekk." (Kari) Hun syntes det var enklest å ikke gruble så mye på det. "Det er viktig å være litt naiv. Hvis ikke har du sperrer for Gud." Å stole på Gud er å være litt naiv.

Daniel snakket om hvordan det er vanskelig å si at han har et kall, selv i kristne settinger. Han bruker sjelden ordet kall. "Jeg sier jeg tenker å reise ut som misjonær, at jeg har lyst til det, at jeg tror jeg kommer til å gjøre det." Han har opplevd å få negative reaksjoner: "'Du er himla kristen', eller 'superreligiøs'". For man skal ikke stikke seg fram. "Så for eksempel å si at du har et kall i en kristen setting [går ikke]. Du blir jo hogget ned med en gang." (Daniel)

Dette med at Gud kan be oss om ting og gjøre ting som vi opplever som ubehagelig kan

være litt vanskelig å forholde seg til.

Jeg vet ikke helt hva jeg tenker akkurat det. Men jeg tror ikke at Gud gjør ting før du er klar for det. Selvfølgelig, første gang det skjer noe, hvis du for eksempel får en manifestasjon hvor du står og rister, så vil du være ubekvem. Men Gud kommer ikke til å gjøre det med noen som ikke er klar for at det skjer. Han møter oss på forskjellige måter, så hvis det ikke er noe som jeg ville synes er greit, så vil han ikke gjøre det. Han er en gentleman, og ikke ute etter å gjøre det mest mulig ukomfortabelt. (Kari)

Daniels kommentar til den problemstillingen var: "Han har jo ikke akkurat lovet gull og grønne enger, han har lovet akkurat det motsatte."

Gruppe C

For de i denne gruppen handlet kall om å leve slik Gud har tenkt om livene deres. Det generelle kallet er viktig. Som kristen skal en følge Guds ord. Ivar refererer Magnus Malm: "Det ligger nok litt i det at man er kalt til å være etterfølger av Kristus, men sendt i ulike retninger." (Ivar) Man er først og fremst en kristen, men Gud kan også sende folk ut til å gjøre forskjellige oppgaver.

Det er ikke alltid så lett å vite hva som er fra Gud, men det er en tanke om at Han veileder gjennom interesser og engasjement, og ved å la ting legge seg til rette. "Jeg tror det er snakk om hva Gud har planlagt for oss. Han har jo lagt ferdiglagte gjerninger som vi kan gå i. Og vi har jo et valg om å gjøre det eller ikke. Men hvordan vi finner ut om det er et kall eller ikke, det vet jeg ikke. Men jeg tenker at Gud legger ting til rette for deg." (Nina) Det var også flere som la vekt på at man har et valg om å følge et kall eller ikke. Samtidig var det en viss usikkerhet rundt akkurat det. "[Et kall er] ikke en befaling, men et ønske. Ordrett så kan det jo være å rope. [Det er et] ønske fra Gud. Og det kan man velge å følge, og velge å la være. Begge deler vil få følger. (...) Neei... Nå ble jeg faktisk litt usikker... Vi har et valg." (Håvard)

Det ble ofte lagt vekt på at Gud snakker på ulike måter, gjerne ut i fra personlighet. Han kunne snakke gjennom følelser, eller andre måter. Noen tolket det å ha en visshet om hva en ville som et mulig kall. "Jeg har følt meg ganske sikker når jeg har skullet det jeg skal gjøre. Det er kanskje et kall? Ikke noen sterk følelse, men så er jeg heller ikke noe følelsesmenneske. Gud snakker på ulike måter." (Håvard) Denne indirekte måten å oppleve Guds kall på, altså ikke en spesiell kallsopplevelse men et indre, spesifikt kall, ble sett på som noe man kunne øve seg i å kjenne igjen.

Det ble også diskutert om det fantes noen kriterier for en som vil reise ut som misjonær. Julie la vekt på at det er viktigere med tro på Jesus og gode innstillinger, enn å ha et bestemt kall. "Hvis en har et ærlig ønske om å dra og har et hjerte som tror på Jesus, og har de rette innstillingene

om å gjøre det, så tror jeg ikke det er feil. Det handler litt om hvordan man [tenker], hva man tenker før man reiser." (Julie) Vidar kommenterte det Julie sa, og understreket at selv om man ikke har de rette innstillingene så kan en allikevel bli brukt av Gud. "Jeg tror også at det er slik at Gud er større enn han som sender budskapet. Og det betyr at Gud kan bruke en hykler. Fordi Gud er sterkere enn senderen, og vil mottakeren bare vel." (Ivar)

De kom inn på flere ting som er vanskelig med kall. Det ble særlig lagt vekt på det ekskluderende ved å la et spesielt kall være avgjørende for å reise ut som misjonær. "[Jeg] tror det er en fare: 'Jeg har ikke fått et kall, og da kan ikke jeg brukes'. Jeg tror alle kan brukes, men ikke at alle skal reise ut. Noen er kalt til å være her." (Håvard)

Det kom også fram en tanke om at ved for stor vektlegging av kall som grunnlag for å reise ut, så blir det vektlegging av ord heller enn gjerninger.

Kallsfokus i forkynnelse skal man være litt forsiktig med. Man kan bli veldig distansert og tenke at 'det kan aldri skje i mitt liv' det skjer bare med folk som er kjempeåndelige. Men hva er [kall] egentlig? Man må kjenne på det selv. For da er det jo ordet som får fokus, og ikke gjerningene. Gud snakker jo til folk på forskjellige måter. (Nina)

Det er viktig å ikke utelukke et spesielt kall, Gud kan også bruke denne måten å kommunisere på.

Det ble også reflektert rundt tanken om at Gud veileder gjennom interesser og det en har lyst til. Selv om han gjør det betyr ikke det at han ikke kan utfordre oss til ting vi i utgangspunktet ikke vil.

Gud gir deg ingenting du ikke har lyst til. Den har jeg hørt, flere ganger. 'Ta det med ro, det du ikke vil, det blir du ikke kalt til. Gud vil at du skal bruke det du VIL til hans ære'. Og det er jo veldig positivt. Men hvor blir utfordringen? For vil du gå på vannet så må du gå ut av båten! Og hvor blir da troen som bærer deg? (Ivar)

Denne dobbeltheten er vanskelig å orientere seg i.

Ja, jeg tror det [at Gud veileder oss gjennom hva vi brenner for og ønsker oss]. Men det er jo også snakk om at Gud vil at vi skal gjøre ting vi ikke vil selv. Det er jo lett å overse. Men jeg tror aller mest at Gud jobber gjennom det vi er flinke til, det vi synes er bra og kjekt. Men ikke alt, så klart. For det er jo mye som er veldig gøy som ikke er fullt så bra. Så det handler mye om å være åpen. Og jeg tror ikke at alt det som vi vil gjøre er bra. Det er ofte [ting] som er vanskelige og vonde også, og det er vanskelig å se at det kan være Guds vilje. Men det er bare mysterium for meg. (Nina)

Flere av informantene syntes at den generelle kallsforståelsen gjorde det vanskelig å vite hva en skulle velge. Det er vanskelig å tro at det er likegyldig hvor en er. At det er slik at "Bare du er et sted, så er det samme hvor." (Ivar) Det gjør det vanskelig å reise ut. "Hvorfor ute framfor inne? Jeg ser jo velsignelsen av å ha fått kristen tro gjennom morsmelka. Det gir oss et ansvar. Og det å ha det så materielt godt, gir oss et ansvar. Men er det alt?" (Ivar) Det er vanskelig å reise ut bare fordi noen

burde gjøre det. I Norge har man mye større muligheter, siden en kjenner språket og kulturen. "Også har vi lest en bok som heter 'Behovet er kallet', og hvis behovet er kallet, så er det veldig enkelt å se behovene hjemme, før man ser behovene ute." En slipper dessuten fra mange vanskelige problemstillinger i møte med barns oppvekst og hvordan å drive misjon.

Noen kunne også oppleve det som vanskelig å ta kontakt med misjonsselskap hvis de ikke ble direkte utfordret. Det er litt høy terskel for å ta kontakt hvis en ikke er helt sikker på at det er det en vil. "Det handler litt om 'kom og spør oss'. (...) Det virker litt tungvint å bli misjonær. Det er mange prosesser." (Julie) Når en da er usikker så skal det mye til for å ta kontakt. Samtidig er det ikke så lett å være sikker på at en vil reise ut heller. "Du er redd for å bli tatt for sånn 'superkristen'" (Nina)

Oppsummering

I kallsforståelsen til mine informanter er det mye som går igjen på tvers av gruppene. Kall er noe som kommer utenfra, fra Gud. Kall handler om hvordan Gud snakker til oss, særlig når en står ovenfor valg. Det er en enighet om at Gud snakker til oss gjennom engasjement og personlige egenskaper, drømmer, følelser og ønsker, og Han kan gi hint ved å la ting legge seg til rette rent praktisk. Av og til kan han gi tydelig beskjed gjennom et spesielt, personlig kall. På disse måtene veileder han oss i valgene våre, både små og store. Det er det som er å gå i ferdiglagte gjerninger. Gud har på forhånd sett ut en retning for livene våre, også loser han oss gjennom det skritt for skritt, på en eller annen måte.

Det er også nyanser i kallsforståelsen til informantene i de forskjellige gruppene. De i gruppe A la vekt på at det gir en trygghet å vite at Gud er med, selv om en ikke alltid kan se det tydelig. De i gruppe B la vekt på at det å leve som kristen handler mye om å slippe kontrollen og stole på at Gud vet best. De i gruppe C la vekt på det å være åpen for Guds innspill, samtidig som en har et valg om en vil følge det eller ikke. Og at uansett hva en velger så lever en i det generelle kallet til å være en kristen der en er.

I forhold til hva som gjør det vanskelig med kall, var det også mye som gikk igjen på tvers av gruppene. Det gjaldt særlig det at en må være forsiktig med en kallsforståelse som gjør at de med et spesielt kall er viktigere enn andre. En slik forståelse skaper et skille som kan få folk til å føle seg mindreverdige, og det kan gjøre folk distanserte til misjon. Det gjør det også vanskelig for en som *har* et spesielt kall, for da blir en møtt med mange fordommer.

En annen ting som gikk igjen var at det er vanskelig å vite hva som er fra Gud og ikke. Det kunne ha forskjellige grunner, og her var det noen nyanser i de tre gruppene. I gruppe A var det i

hovedsak et ønske om å ikke tillegge alt et åndelig aspekt. Dermed valgte flere å holde seg åpent om noe var fra Gud eller ikke, og synes det var greiest når ting også hadde en fornuftig årsak eller forklaring. I gruppe B var bekræftelser og gjentagelser over tid noe som gav en trygghet, men det kunne være vanskelig når en opplevde Gud som taus. I gruppe C var denne problemstillingen med på å skape følelsen av at det var likegyldig hvor i verden de var. Det varierte mye innad i gruppene hvor vanskelig dette var.

Tanker om framtid

Her var det lite forskjell mellom gruppene, så jeg valgte å se på alle under ett. Hvor lenge de kunne se for seg framtiden var knyttet til når de var ferdig med utdannelsen, eller deler av den (for eksempel ferdig med bachelorgrad). Det var viktig for dem å holde ting åpent. I praksis betydde det at de greit kunne se for seg livene sine fra ett eller to år framover, og absolutt maks i fem år. Det kom an på hvor mye de hadde igjen av utdannelsen. Alle hadde en ide om hva de ville drive med etter det, men holdt det åpent. Det var ett unntak hvor informantene kunne se for seg livet sitt til hun ble gammel og døde.

Jeg spurte litt rundt dette med å ville holde ting åpent. I alle intervjuene ble det satt en tydelig sammenheng mellom det å holde ting åpent, og det at det alltid er så mange muligheter som man ønsker å være fleksibel for. Noen knyttet det sammen med at en ikke vet hva en vil. Her kommer også motviljen for å forplikte eller låse seg inn i bildet. Det er dumt å risikere å gå glipp av muligheter. Denne sammenhengen kommer fram her:

Merete: "Jeg har ikke noe lyst til å låse meg. Plutselig kan det åpne seg nye veier, og da er jeg klar til det."

Meg: "Det er det det kommer an på, at det kan komme nye muligheter?"

Merete: "Ja. Og at jeg ikke har helt bestemt meg for hva jeg vil."

Hvis man låser seg til noe så mister man friheten til å velge noe bedre som kan dukke opp. "Vi har blitt så vant til å ha så mange muligheter." (Fredrik) Også ønsker vi å holde det slik. Samtidig var det noen som syntes det var lettere å binde seg til ting enn andre. Det gikk igjen på tvers av gruppene.

Valgfrihet ble i stor grad sett på som noe positivt: "Det er mest spennende. Jeg liker mange valg, da er det helt greit." (Nina) For hvis det ikke er valgfrihet så blir man i hvert fall låst. Samtidig reflekterte noen av informantene over problemene med å holde ting åpent hele tiden. En side er de praktiske problemene med å få med frivillige til å gjøre en innsats. En annen side er at en går glipp av alt det positive ved å virkelig gå inn for noe. "For hvis du går gjennom hele livet uten å binde

deg til noe, så har du gått glipp av hele livet. Da har du opplevd mye som ikke er verdt noe."

(Espen)

Det var flere som kommenterte "maybe attending" knappen på facebook, hvor man kan si at man *kanskje* kommer på noe man bli invitert til. Da sier man i praksis at man kommer hvis det ikke dukker opp noe som er bedre. Daniel så det som et problem at folk ikke vet hva de vil. "Det er mange som ikke har noen interesse innenfor noe, som bare flyter med." (Daniel)

Så hvordan tar man valg? Her spiller selvfølgelig mange ting inn. Det var mange som gav uttrykk for at det var vanskelig å velge, og det hadde forskjellige grunner. "Det [hvordan man skal velge] vet en ikke. Man må stå for de valgene man tar. Og be Gud om å gi noen gode signaler og tegn." (Daniel) Et svar som gikk igjen var "Det er vel når det høres interessant ut." (Nina) For Håvard var det viktig å ha det kjekt, men siden han trives de fleste steder kunne det gjøre det vanskelig å vite hva han ville. "Jeg trives stort sett uansett hvor jeg er, og da blir det jo litt vanskelig å velge. Drar ofte der jeg kjenner noen." (Håvard)

Det er altså vanskelig å se for seg livet langt fram i tid. Hvor langt fram en kan se ting for seg er gjerne knyttet til utdanningen, altså det en er forpliktet til her og nå. De fleste har en ide om hva de vil gjøre etter studiene, men ønsker å holde det åpent. Hovedgrunnene til at de ønsker å holde ting åpent er at de vet ikke helt hva de vil, og at de ikke vil gå glipp av muligheter. Denne måten å tenke på ble også problematisert. Hvis man ikke går for noe og satser på ting så går man glipp av gleden ved det.

Det er vanskelig å ta valg. Man ender gjerne opp med å ta valg ut i fra hva man synes er interessant, eller vet man kommer til å trives med. Det ble også lagt vekt på at selv om det kan være vanskelig å vite hva man skal velge så får man stå for de valgene man tar. Noen la også vekt på at det er lettere å ta valg hvis Gud gir noen tegn.

Sammendrag

Resultatene fra min undersøkelse viser at det er mange fellestrekk og forskjeller mellom gruppene. Jeg vil først summere opp tematisk det som var felles for alle gruppene. Deretter vil jeg se på hvordan hver gruppe skilte seg ut fra de andre.

Alle har hørt om misjon i kirka og i flere andre sammenhenger. De hadde en ganske unison måte å definere misjon på. Misjon handler om å være kristen i hverdagen. Som kristen skal en følge misjonsbefalingen, og det kan skje på mange måter.

Motivasjonen for å reise ut eller å bli i Norge var tett knyttet til ønsket om å være en kristen i hverdagen. Det var viktig for dem å leve etter Guds vilje. Motivasjon var også knyttet til interesser

og egne evner. Det var et sterkt ønske om å bidra med noe positivt og å utgjøre en forskjell.

Om spørsmålet om hva som gjorde det vanskelig å reise ut, svarte alle at det å reise fra familie og venner var et viktig moment. Det var også vanskelig fordi det var mye usikkerhet knyttet til det å reise ut. En ting var at det er vanskelig å se for seg oppholdet, både hva slags oppgaver en kunne komme til å gjøre, og hvordan man møter eventuelle barn og deres oppvekst. Et annen moment var problematiseringen av misjonsbevegelsen, og alle spørsmålene om hva som er godt og riktig.

Kall handler om hvordan Gud snakker til oss. Det kan han gjøre på flere måter. Han gjør det først og fremst gjennom å veilede oss. Det gjør han gjennom det vi er flinke og engasjerte i, eller ved å legge ting til rette. Han kan også gi et spesielt kall, et tydelig tegn på hva han vil.

Det vanskelige med kall er at det er ikke alltid er så lett å vite hva som er fra Gud og ikke. Dermed er det ikke alltid så lett å vite hva Gud vil, og man må ta valg på egenhånd og stole på at han er med. Et annet vanskelig aspekt knyttet til kall har med det spesielle kallet å gjøre. Det er vanskelig å forholde seg til det spesielle kallet på en god måte, fordi det er så lett at de som har fått det blir satt over andre kristne.

Et annet fellestrekk er forholdet til framtid. Det er vanskelig å se for seg livene i mer en noen få år. Alle mulighetene gjør det vanskelig å orientere seg. Man ønsker å være åpen for den rette muligheten hvis den skulle dukke opp. Det gjør det vanskelig å ta valg. Hvordan vet en at det er det rette? Tegn fra Gud kan være en hjelp, men de er der ikke alltid. Dermed blir man overgitt til seg selv, og da velger man gjerne noe som virker meningsfylt og spennende.

Spesielt for de i gruppe A var at de hadde minst kjennskap til misjon. De hadde hørt om det, men de eneste som ikke hadde vært på noe utenlandsopphold med tilknytning til misjon var i denne gruppen. I forhold til spørsmålet om motivasjon var det spesielt for denne gruppen at de i stor grad visste hva de ville. De så et behov i Norge som de ønsket å gjøre noe med. De la vekt på at de var trygge på at Gud var med dem i det de gjorde, selv om de ikke merket det.

For de fleste var det mye som skulle til for at de kom til å reise ut som misjonærer. Et tydelig tegn fra Gud hadde hatt mye å si. Samtidig var det et litt ambivalent forhold til det, fordi det vanskelig å vite sikkert om noe er fra Gud eller ikke. De ønsket å forholde seg åpne til det. Det viktigste er å vite at Gud er med uansett.

I gruppe B hadde begge vært i utlandet i tilknytning til et misjonsarbeid. De hadde dessuten familie som hadde reist ut som misjonærer. I likhet med gruppe A visste de hva de ville, selv om de ikke kunne se det for seg like konkret. De så et behov som de ønsket å gjøre noe med, og de var trygge på at Gud hadde noe med deres engasjement for å reise ut å gjøre. Den største utfordringen ved det å reise ut var de praktiske, og da gjaldt det særlig spørsmål om økonomi og hvordan de

skulle reise.

Om kallstanke så la de i gruppe B vekt på at det å være kristen handler mye om å slippe kontrollen og la Gud styre livet. Samtidig gjør det at det er vanskelig når Gud oppleves som taus.

I gruppe C var det stor forskjell på hvor mye de hadde reist, men alle hadde vært ute på korttidsopphold. Alle hadde også familie med engasjement for misjon. En viktig motivasjon for dem var eventyrlyst, og det spennende og kjekke med å reise til nye steder og treffe nye folk. Samtidig var det mange ting som gjorde dem usikre på hva de ville. Det at det er vanskelig å se for seg oppgaver og familiesituasjon hadde spesielt stor vekt i denne gruppen. Også spørsmålene rundt hva som er en god måte å drive misjon på gjorde seg gjeldende. De gav uttrykk for en følelse av at det er likegyldig hvor en er, bare en har rett holdning og gjør noe der en ser det er behov for det. Når det ikke spiller så stor rolle hvor i verden en er, stiller spørsmålet seg om hvorfor en skal reise ut når en kanskje kan gjøre en bedre jobb her i Norge.

Kapittel 4

Å REISE ELLER IKKE REISE

Motivasjon

Det var tydelig at det å reise ut eller å bli i Norge ble oppfattet som to alternativ. Det var altså et aktuelt spørsmål for mine informanter. Ut i fra mine resultater kan det imidlertid se ut som motivasjon for å reise ut og å bli i Norge i stor grad er nokså sammenfallende. Alle mine informanter er motivert ut i fra et ønske om å leve etter Guds vilje og være en kristen i hverdagen. Den generelle kallstanken står sterkt. Som kristen er en først og fremst kalt til å følge Jesus, og det får konsekvenser for hvordan en lever i hverdagen. Utover det har man stor valgfrihet. Så om en reiser ut eller ikke handler til syvende og sist om hvordan en tar valg når man har mange muligheter.

Det kom også fram uttrykk for at tanken om et spesifikt og personlig kall fortsatt var viktig, men den handlet ikke så mye om de spesielle og mystiske opplevelsene. Det kunne se ut som det handlet mer om å ha en trygghet om at de var på rett sted i forhold hva Gud ønsket. Det var en tanke om at Gud hadde en plan med livet deres utover det de kunne se selv. For mange var det viktig å være trygg på at de levde etter Guds plan.

Denne tryggheten kunne man få på forskjellige måter. Særlig gjennom å få en opplevelse av å gå i ferdiglagte gjerninger, for eksempel ved at praktiske ting la seg til rette. Det kunne også gi en trygghet å få bekreftelser gjennom bekjente. Flere la også vekt på at Gud veileder gjennom det vi er interessert i, så det å ta valg ut i fra interesser handler også om å følge Guds vilje og ha en trygghet om at en lever etter hans plan. Det spesielle, mystiske kallet kunne også være en måte som Gud veiledet på, og flere nevnte dette som noe som hadde vært (eller var) avgjørende i møte med spørsmålet om å reise ut som misjonær eller ikke.

Det å ta valg ut i fra interesser og engasjement var selvsagt. Det kan henge sammen med mange ting. Det kan handle om et ønske om å bruke de gavene en har fått fra Gud til hans ære. Det kan også henge sammen med en visshet om at han ønsker oss det beste og at han kan veilede oss gjennom hvordan han har skapt oss. Dermed handler valget om å reise ut eller ikke mye om det vil passe overens med egne interesser, eller om en tror en vil synes at det er gøy. For de som vurderte å reise ut var også reiselyst en viktig motivasjon.

Det var også et sterkt ønske om bidra med noe som utgjør en forskjell. De fleste så for seg å gjøre noe der de kunne se et tydelig behov. Å bli motivert ut i fra dette kunne også henge sammen med Guds veiledning, altså som et uttrykk for et ytre kall. Hvilke behov man ser kan også henge

sammen med hva man er interessert i. For de fleste var det en naturlig sammenheng mellom engasjement og hva de følte det burde gjøres noe med. De som ville reise ut, og de som ville bli i Norge la vekt på forskjellige behov. De som ville bli i Norge så i stor grad et tydelig behov her, særlig innen trosarbeid blant barn og unge. De som ville reise ut la vekt på hvor godt vi har det i dette landet, og ønsket å bidra andre steder i verden hvor de ikke har det så bra som oss.

Her har jeg identifisert fire sider ved motivasjon for å reise ut eller å bli. Disse fire sidene er: det generelle kallet, et personlig og spesifikt kall, interesser og engasjement, og ønsket om å gjøre en forskjell. Dette er motivasjon som gjelder mye videre enn kun i møte med spørsmålet om en skal reise ut som misjonær eller ikke. Det ser ut som det går igjen i møte med de fleste valg. Det handler i stor grad om ønsket om å leve som kristen, og la troen bety noe i både små og store spørsmål.

Det er også lett å se en sammenheng mellom informantenes motivasjon og det post-moderne verdensbilde.¹⁹ Det gjelder særlig forholdet til valgfrihet og selvrealisering. I post-moderniteten er valgfrihet i hovedsak positivt. Og når man tar valg så er selvrealisering, altså å oppnå sitt fulle potensial som menneske, et viktig mål. Da tar man valg ut i fra hva en vil og hva en synes er kjekt. Det er en vektlegging av at ting må stå i et positivt lys her og nå.

I tillegg til disse fire motivasjonene var det en motivasjon til som kom tydelig fram. En viktig motivasjon for å bli i Norge er all usikkerheten knyttet til det å reise ut. Denne usikkerheten har mange sider. Derfor vil jeg se nærmere på denne.

Hva skaper usikkerhet?

Kallsforståelsen

Den generelle kallsforståelsen gjør at man kan være misjonær hvor som helst. Men det er vanskelig å tro at det er likegyldig for Gud hvor vi er. Dermed er det frustrerende å ikke være trygg på hva Gud vil, for det er et sterkt ønske å ta et *riktig* valg i henhold til hva Gud vil. Men det er vanskelig å vite om noe er fra Gud eller ikke. Det gir en følelse av å være overgitt til seg selv i mylderet av muligheter, og det føles risikabelt å gjøre noe drastisk. Da er det kanskje best å bli hjemme. Hvis det er det samme hvor en er, og det er gode grunner for å være i Norge, hvorfor en da skal reise ut?

Det er altså et savn etter et personlig kall, fordi det kan gi større trygghet. Det er ikke bare i

---

¹⁹ Siden jeg ikke har fokusert på *hvordan* eller *hvilken grad* et post-moderne verdensbilde har påvirket mine informanter vil jeg heller ikke spekulere i det her. Jeg nøyer meg med å si at det ser ut til å være en sammenheng. Andre har sett nærmere på forholdet mellom et post-moderne og et kristent verdensbilde. Se for eksempel Christensen, *Postmodernismens utfordring til kristendommens sandhed*.

forhold til valget om å reise ut, men også valget om *å bli værende*. Det er ikke bare lett å være misjonær i utlandet, og det er hele tiden en mulighet å reise tilbake til Norge. Et personlig kall kan være en viktig hjelp og bekreftelse i møte med vanskelige situasjoner som virker meningsløse. Meningsløshet er det vanskelig å forholde seg til. Hvis man ikke har det bra så er det vanskelig å være motivert til å bli værende med mindre man har en grunnleggende trygghet om at det er der en skal være.

Samtidig som det kom fram et savn etter et personlig og spesifikt kall, var det mange av informantene som understreket at et slikt kall ikke måtte være en forutsetning for å reise ut som misjonær. Det var viktig å få fram at det å reise ut som misjonær ikke bare var en mulighet for noen få spesielle, men at alle som ville kunne dra. Samtidig var det en tanke om at det var noen forutsetninger som måtte oppfylles for at det skulle være rett å reise ut. Det viktigste (utenom å følge Guds plan) så ut til å være ens eget gudsforhold. Poenget med misjon er jo å fortelle om det en tror på, og da er det viktig å være trygg på sin egen tro.

Det ser altså ut til at det er vanskelig å vite hvordan en skal forholde seg til det spesielle og spesifikke kallet. På den ene siden er det ikke en forutsetning å ha et slikt kall for å kunne bli misjonær. Samtidig er det vanskelig å reise ut uten å ha det, fordi uten et slik kall er det for mye rom for spørsmål og usikkerhet. I en stor undersøkelse i England hvor de blant annet spurte om motivasjon for å reise ut som misjonær var dette resultatet: "Everyone thinks that call as concept is no longer widespread, and yet everyone believes it is vital for them personally". (Hay et al. 2007,94)

Uforutsigbarhet

Uforutsigbarhet skaper usikkerhet på mange måter. For det første er det uforutsigbart hva det i praksis vil innebære å reise ut. Det er vanskelig å se for seg hvordan det kan bli. Spørsmålene gjelder særlig hva slags oppgaver en kan eller vil få, og hva man gjør med eventuelle barns oppvekst og utdanning. Det er mye som har forandret seg i misjonsbevegelsen, særlig i forhold typer oppgaver og barns utdanning. Det kan være vanskelig å velge noe en ikke kan se for seg, og det er med på å skape usikkerhet.

Uforutsigbarhet kan også gjøre det vanskelig å være trygg på at det en gjør er et positivt bidrag som utgjør en viktig forskjell. Hvis en da ikke kan se for seg hva slags oppgaver en kan komme til å få er det desto mer vanskelig å vurdere om man trengs. Og selv om man skulle ha et bilde av hva man skal drive med kan det hende at bildet er feil, eller at situasjonen forandrer seg etterhvert. Og hvis endringen er til det negative og man ikke trives så kan det være vanskelig å bli.

Og hva var da vitsen med å reise ut i utgangspunktet?

Det er også uforutsigbarhet knyttet til at det alltid finnes så mange valgalternativer. Og ikke nok med at man har mange alternativer her og nå, men det kommer hele tiden nye muligheter. Hvis en ikke er klar over hva en vil gå for er det vanskelig å satse på noe. For hvis man har forpliktelser kan man gå glipp av viktige muligheter til å utgjøre en forskjell og ha det bra.

Ønsket om å være fleksibel kan også være knyttet til usikkerheten på hva Gud vil. For å være mest mulig åpen for hva han har planlagt så kan det være bra å vente og se hvordan ting legger seg til rette. Da får man gå i Guds ferdiglagte gjerninger i stedet for det en planlegger selv. En måte å gi uttrykk for at en stoler på Gud kan være at en tar ting som de kommer.

Problematisering av misjon

Det at det ikke er entydig positivt å reise ut er også med på å skape usikkerhet. Det kom fram mange dilemma med misjon. Hvorfor dette gjør det vanskelig å reise ut henger sammen med ønsket om å gjøre det Gud ønsker, og å bidra med noe positivt.

Spørsmålene som kom opp gjaldt mange forskjellig ting. Noen handlet om hvordan det er bra å drive misjon. Hvilken plass har evangelisering? Går det an å drive misjon på en annen måte enn gjennom bistandsarbeid som alle kan være enige om at er bra uavhengig av religiøs bakgrunn? Andre spørsmål handlet om hvilken rolle misjonærene har ute. Hvordan forholder man seg respektfullt til andre kulturer når man har som mål å endre troen deres? Hvordan kan man være trygg på at man ikke ødelegger for mye med å dra med seg negativ kulturell ballast? De fleste spørsmålene handlet om ressursbruk og underliggende motiver. Er det riktig å bruke penger på å sende ut dyre norske misjonærer når de lokale kanskje kunne gjort det minst like bra? Er korttidsmisjon noe annet enn selvrealisering, og går langtidsmisjon for mye utover barn og familie? Skal vi sende gode kristne folk fra vår minkende kirke til land hvor kirkene vokser?

Mange av disse spørsmålene kan tolkes som uttrykk for spenningen mellom det post-moderne og det kristne verdensbildet.

Tilknytning til kjent og kjært.

Det å reise fra familie og venner er det som mest entydig taler imot å reise ut. Det skaper ikke usikkerhet i seg selv, men veier tungt spørsmålet om en skal reise ut eller ikke. Slik jeg forstår det så kan det handle om en usikkerhet på om det positive ved å reise ut veier opp for det negative ved å dra. Det ble nevnt flere ting som kunne tyde på dette.

Det positive med å bli værende kan handle om å beholde noe av det som fortsatt er stabilt. Vi kan bytte bosted, utdanning, jobb og venner. Og det er utallige ting som endrer seg uten at vi gjør noe for det. Men familien har man uansett. Her kjenner man dessuten bedre til situasjonen, og dermed er det lettere å utnytte gode muligheter og ta oversiktlige valg.

For noen var internett og lett kontakt noe som gjorde det lettere å reise. Men det var også noen som kommenterte at nettopp dette var slitsomt. Denne typen kontakt kan være utilfredsstillende. Man får hverken avstand eller ordentlig nærhet, og det kan være slitsomt. Dermed kan det være mer attraktivt å reise i bushen, men det er jo ikke det det satses på lenger.

Kallsforståelsen handler ikke så mye om utfordring og kamp, men om veiledning og bekreftelse. Hvorfor skal man ikke trives? Det er lettere å gå for det trygge og kjente. Vi er (som en av informantene nevnte) ikke oppdratt til å tåle så mye motgang. Her er det komfortabelt og trygt. Det å være misjonær er slitsomt og innebærer mange utfordringer, og da er det vanskelig å se hvorfor en skal reise ut.

Konklusjon

I denne oppgaven har jeg tatt utgangspunkt i en tydelig endring i motivasjon for å reise ut som misjonær. Kallet er ikke lenger avgjørende for å reise ut, nå er det noe enhver kristen har mulighet til å gjøre. Jeg har snakket med elleve unge kristne om dette spørsmålet. Valget om å reise ut eller ikke, viste seg å være høyst reelt for de aller fleste. Alle opplevde både det å reise ut og det å bli i Norge som to muligheter. For noen var dette et viktig spørsmål som det var vanskelig å ta stilling til, mens for andre var det ikke så vanskelig å velge, og de visste hva de ville.

Siden det å reise ut eller ikke opplevdes som et valg blant mange andre valg, fikk jeg innblikk i hvordan mine informanter forholder seg generelt til det å ta store valg. Måten å forholde seg til valg på var veldig lik hos informantene, uavhengig av hvordan de stilte seg til valget om å bli misjonær eller ikke. Det gikk igjen at det å ta valg er spennende, men vanskelig. Mulighetene er overveldende mange, og det finnes sjelden enkle løsninger. Det er alltid argumenter for og imot som kan gjøre det vanskelig å vite hva en skal velge.

Hovedmotivasjon i møte med store valg kan sies å være et ønske om å leve som Gud vil og følge hans plan. Hva som er Guds plan er ikke alltid så lett å vite, men han kan veilede oss uten at vi merker det tydelig. Viktige måter som Gud veileder på er gjennom engasjementene våre, ved å vise oss behov, og ved å legge praktiske ting til rette for oss. Dermed blir det viktig å ta valg ut i fra hva som virker interessant, og hvor vi kan gjøre en forskjell.

For dem som tenkte på å reise ut som misjonær var det altså samme motivasjon som for dem

som ønsket å bli i Norge. Det var også viktig å være trygg på disse tingene. Det var viktig å være trygg på at Gud ønsker at en skal reise ut, være trygg på at en kom til å trives, og å være trygg på at en hadde noe å bidra med. Her kom det fram en viktig faktor for å velge å reise ut fremfor å være i Norge. For dem som vurderte å reise var denne trygghetsfølelsen viktig, og tryggheten om hva Gud vil så ut til å veie særlig sterkt. Hvis en var trygg på hva Gud ønsket, var det lettere å være usikker på om det kom til å være kjekt, og om en kom til å gjøre noe forskjell. De fleste nevnte at et spesifikt eller personlig kall kunne vært med på å gi denne følelsen av trygghet.

For de som ville være i Norge handlet det mye om at de så et tydelig behov her. De lurte ikke på om de var på rett sted. De tenkte at de fikk ta valg ut i fra engasjement sitt og behovene de så, så fikk Gud heller si tydelig i fra hvis han hadde andre planer for dem. Samtidig kunne de være litt usikre på om de ville klart å tyde det hvis Gud hadde sagt i fra. Men det tok de ikke så tungt, for det kunne uansett ikke være feil å leve som kristen der de var.

For noen var spørsmålet om å reise ut ikke så aktuelt. De hadde vurdert det, og da med tanke på korttidsopphold. Men de hadde kommet fram til at de ikke ville reise, og det var særlig på grunn av at de ønsket å komme i gang med utdanning og fordi de ikke hadde lyst å reise fra familie og venner. Men også disse gav uttrykk for at de hadde reist hvis de hadde opplevd et sterkt kall fra Gud om at det var det han ønsket.

Det var altså viktig med en trygghetsfølelse for å reise ut. Men det var flere ting som var med på å skape en følelse av usikkerhet heller enn trygghet. Først og fremst er det vanskelig å vite hva Gud ønsker. Guds vilje virker utilgjengelig. Det er ikke sikkert han sier noe klart, og det kan være vanskelig å tyde hva som er fra Gud og ikke. Dermed blir et spesielt kall noe som kunne gjort situasjonen lettere, for det gir en trygghet om hva som er Guds plan.

Uforutsigbarhet gir også en følelse av usikkerhet. Det gjør at det er vanskelig å vite om en kommer til å trives eller være med på å gjøre en forskjell. Problematismen av misjon gir mange argumenter som taler mot at en kommer til å trives eller bidra med noe positivt, og det gjør en også usikker. Og selv om det skulle vise seg at det er mye positivt ved det å reise, så er det vanskelig å vite om det veier opp for det negative ved å reise fra det kjente og kjære i Norge.

Det virker som om usikkerhet på hva Gud vil gjør at det er tryggere å bli hjemme. Det er i hvert fall ikke feil å være her, hverken ovenfor Gud eller en selv. Som kristen er man kalt til å være misjonær der man er. Og det kan være mye vondt ved det å reise ut, og det er det vanskelig å forholde seg til.

Det mystiske, indre kallet er ikke avgjørende i møte med spørsmålet om å reise ut som misjonær eller ikke. Man har et reelt valg. Samtidig så virker det som et indre kall er viktig allikevel, men da i form av en trygghet, og ikke en spesiell opplevelse. Selv om man har muligheten

til å reise er det en vegring mot å velge noe uten å være trygg på at det er etter Guds plan. Den generelle kallsforståelsen gjør det kanskje lettere å vurdere å reise ut, men det ser ut til at den gjør det lettere å bli i Norge også. Dermed står vi igjen med et spørsmål om et spesielt, indre kall kanskje er viktig allikevel.

Avsluttende utblikk

Her har jeg altså prøvd å tegne et bilde av motivasjon for å reise ut som misjonær eller å bli i Norge. Med utgangspunkt i resultatene er det noen spørsmål som gjør seg gjeldende. Det ser ut til at formidlingen av det generelle kallet dominerer på bekostning av grensekryssingens utfordringer. Hvorfor er det slik? Hvordan burde det være? Er det et behov for misjonærer som reiser ut, og hvordan kan det i såfall formidles? Eller mener også misjonsorganisasjonene at det er tilstrekkelig å formidle alle kristnes generelle misjonskall?

Bibliografi

- Alfsvåg, Ingeborg Marie. "Å forstå Guds uendelighet: forholdet mellom matematikk og religion hos Georg Cantor", Bacheloroppgave ved MHS, 2009.
- Alfsvåg, Knut. "Misjonærkall og foreldrekall – Fruktbar spenning eller uløselig konflikt?", fra *Med hjerte på flere steder: Om barn, misjon og flerkulturell oppvekst*, s. 295-312. Red. Drønen, Thomas Sundnes, og Skjortnes, Marianne. Oslo: Tapor akademisk forlag, 2010.
- Berentsen, Jan Martin m.fl. *Missiologi i dag*. Oslo: Universitetsforlaget, 2004.
- Berentsen, Jan Martin. *Teologi og misjon*. Oslo: Nye Luther forlag, 1990.
- Borgenvik, Johannes. *Det bibelske grunnlaget for misjonærkallet*. Oslo: Luther forlag, 1974.
- Bosch, David J. *Transforming Mission*. New York: Orbis books, 2008.
- Cray, Graham. "En verden i forandring – en kirke i forandring? Utdfordringer fra dagens samfunn til den etablerte kirke." fra *Kirkens framtid- framtidens kirke*. Red. Hesselberg, Thor. Oversatt av Christensen, Kurt. *Postmodernismens utfordring til kristendommens sandhed: Refleksjoner over den kristne apologetisks mulighet i en postmoderne kultur*. Skanderborg: Credo Forlag, 2005.
- Trond Løberg. Oslo: Luther forlag, 2006.
- Eide, Øyvind, *Skatten og leirkaret: Sjelesørgeriske perspektiv på erfaringer i en misjonærs liv*. Stavanger: Misjonshøyskolens forlag, 2002
- Eskilt, Ingrid. *Å høre Guds stemme*. Oslo: Ansgard Forlag, 1991.
- Eskilt, Ingrid. *An Analysis of Changing Perspectives on the Understanding of the Missionary Call in the Mission Covenant Church of Norway*. Doktorgradsavhandling ved Trinity International University. Derfield, Illinois: UMI Dissertation Services, 2005.
- Fenton, Horace L. *Myths about Mission*. London: Inter-Varsity press, 1974.
- Fonneland, Trude A. "Kvalitative metoder: Intervju og observasjon" fra *Metode i religionsvitenskap*. Red. Kraft, Siv-Ellen og Natvig, Richard Johan. Oslo: Pax forlag, 2006.
- Giddens, Anthony. *Modernitet og selvidentitet: Selvet og samfundet under sen-moderniteten*. København: Hans Reitzels forlag, 1999.
- Hammersley, Martyn og Atkinson, Paul. *Feltmetodikk*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag, 2004.
- Hastie, Reid og Dawes, Robyn M. *Rational Choice in an Uncertain World: The Psychology of Judgement and Decition Making*. Los Angeles, California: Sage Publications, 2010.
- Hay, Robert (red). *Worth Keeping: Global Perspectives on Best Practice in Missionary Retention*. Pasadena, California: William Carey Library, 2007.
- Hiebert, Paul G. *Transforming Worldviews*. USA: Baker Academic, 2008.
- Krange, Olve og Øya, Tormod. *Den nye moderniteten: Ungdom, individualisering, ,identitet og*

- mening*. Oslo: Cappelen akademisk forlag, 2005.
- Laurinkari, Markus. "An evaluative study on short-term mission and its effects on long-term mission work". Bacheloroppgave ved Redcliffe College, Gloucester, 2009.
- McGuire, Meredith B. *Religion: The Social Context*. USA: Wadsworth Thomson Learning, 2004.
- Mikaelsson, Lisbeth. *Kallets ekko: Studier i misjon og selvbiografi*. Bergen, Hamburg, Münster: LIT Verlag, 2000.
- Mikaelsson, Lisbeth. "Studiet av livsskildringer i religionsvitenskapen" fra *Metode i religionsvitenskap*. Red. Kraft, Siv-Ellen og Natvig, Richard Johan. Oslo: Pax forlag, 2006.
- Mikaelsson, Lisbeth. "Fortellinger om kallet", fra *Med hjerte på flere steder: Om barn, misjon og flerkulturell oppvekst*, s. 281-293. Red. Drønen, Thomas Sundnes, og Skjortnes, Marianne. Oslo: Tapor akademisk forlag, 2010.
- Mosvold, Kirsti. "Misjonærkallet i misjonsteologisk perspektiv", Hovedoppgave ved Menighetsfakultetet, 1981.
- Natvig, Richard J. "Religionsvitenskapelig feltarbeid" fra *Metode i religionsvitenskap*. Red. Kraft, Siv-Ellen og Natvig, Richard Johan. Oslo: Pax forlag, 2006.
- Pocock med flere. *The Changing Face of World Missions*. Michigan: Baker Academic, 2005.
- Tafjord, Bjørn Ola. "Refleksjonar kring refleksivitet" fra *Metode i religionsvitenskap*. Red. Kraft, Siv-Ellen og Natvig, Richard Johan. Oslo: Pax forlag, 2006.
- Würz, Fredrich. *Skal jeg bli missionær? En raadgiver*, oversatt av O.E. Mohr, Stavanger: Det norske missionselskabs forlag, 1901.